

L I E T U V I Ų M O T E R Ų Ž U R N A L A S

4

1970

L I E P A

RUGPJŪTIS

moteris

Kun. J. Gutaszkas	Moterys sielovados darbuose	2
P. Gaučys	Modernioji santuokos krizė	3
M. Slavėnienė	Iš senos užrašų knygelės	6
S. Vilkauja	Nieko baisaus nebuvo	8
Z. Tenisonaitė	Vasaros daina. Rudens elegija. Iliuzija. (eil.)	11
D. Petrutytė	Laimės žiburio atradėja	12
K. Leonaitienė	Pabaigtuvės	14
J. Narūnė	Vasara (eil.)	15
• Šeima ir auklėjimas	P. Alšėnas — Izraelio Golda Meir	16
	P. Gobis — Šeimų irimo priežastys	16
		17
• Moterys pasaulyje	E. Čekienė — Lilija Šukytė	18
	J. Narūnė — Prasmingas L. M. K. F. darbas	19
		20
• Nekrologai	Veda A. Yčienė	22
• Buto įrengimas	Veda I. Kairienė	23
• Madų ir grožio pasaulis	Veda L. Murauskienė	25
• Šeiminių kamps		27
• Organizacinė veikla	R. K. Vidžiūnienė — Naują apysaką jaunimui pasitinkant	28

ILIUSTRACIJOS

— " —	Šv. Ona	2
Meister d. H.	Pora	3
J. Nalivaikienė	Vestuvės	4
R. Gibavičius	Vilnius	6
R. Gibavičius	Vilnius	7
L. Židonytė	Vasara	8
L. Židonytė	Kalnuose	8
J. Monkutė-Marks	Atsisveikinimas	10
V. Galdikas	Jūratė ir Kastytis	11
A. Varnas	M. Montessori	12
A. Ličkutė	Šeima	13
L. Liautukaitė	Pabaigtuvės	14

“MOTERIS” LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS 1970 m. Nr. 4 (76)

REDAKCINĖ KOLEGIJA

NORA KULPAVIČIENĖ

redaktorė

ZUZANA DAUGVAINIENĖ

kalbos taisytoja

ZITA DIDŽBALIENĖ

korektorė

skyrus veda

A. YČIENĖ, I. KAIRIENĖ, E. KRIKŠČIŪNIENĖ, L. MURAUSKIENĖ

BRONĖ PABEDINSKIENĖ

administratorė

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ KATALIKIŲ MOTERŲ DRAUGIJA

Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto 4, Ont. Kanada.
Spaudė “Žiburių” spaudos bendrovė, Toronto, Ontario. Prenumerata metams \$5.00.
Viršelis N. Kulpavičienės.

Jei nėra kitaip susitarta, gautą medžiagą, kaip straipsnius, nuotraukas ir kt. redakcija negrąžina ir
taiso bei tvarko savo nuožiūra.

“MOTERIS” Lithuanian Women's Magazine. 1970 m. Nr. 4 (76) Printed by “The Lights” Printing and
Publishing Co. Limited in Toronto.

moteris

1970

Nr. 4 (76)

VASARA LIETUVOJE

MOTERYS SIELOVADOS DARBUOSE

KUN. DR. J. GUTAUSKAS

Mūsų dieviškasis Išganytojas gyvendamas žemėje vykde treją misiją – mokymo, pašventinimo ir dorinės tvarkos įvedimo. Tokį pat darbą atlieka ir istorijos scenoje besireiškianti Kristaus Bažnyčia: ji perteikia Kristaus mokslą, malonės gyvenimą ir puoselėja dorinį auklėjimą. Ši platų sielovadinį uždavinį atlieka ne tik kunigai, bet ir pasauliečiai: vyrai ir moterys.

Kristaus mokslo skleidimas, jo mokymas vyksta ne vien pamokslų sakymu, bet ir vaikų bei suaugusių katekizacija, religine spauda, paskaitomis, studijų dienomis, suvažiavimais. Šakotame religinio auklėjimo darbe platų barą išvaro pasauliečiai.

Seimose pirmąsias religines žinias vaikas gauna iš motinos. Daugelis moterų yra katekečių – tikybos mokytojų. Jos paruošia vaikus pirmai išpažinčiai ir Komunijai. Jos moko tikybą pradžios mokyklose ir gimnazijose. Keli šimtai studenčių studijuoja teologiją Austrijos ir Vokietijos universitetuose. Jos ruošiasi tikybos mokytojų profesijai pradžios ir vidurinėse mokyklose. To paties tikslo siekia studijuodamos įvairiose kateketinėse mokyklose ar aukštuosiuose kateketiniuose institutuose. Daug tikybos vadovėlių yra parašyta moterų – pasauliečių ir vienuolių.

Moterys sakramentų neteikia, jų neadministruoja, išskyrus krikštą. Bet gi Dievo malonė sklinda ne tik per sakramentus. Ji ateina per maldą, auką, kiekvieną gerą darbą, ypač dalyvavimą šv. Mišių aukoj. Platesne prasme kiekvienas giliai tikintis krikščionis yra ir Dievo malonių gavėjas ir jų skleidėjas, tarpininkas.

Didelę rolę moterys atlieka ne tik religiniame, bet ir doriniame auklėjime. Tuo būdu jos dalyvauja trečioje Bažnyčios misijoje – krikščioniškojo gyvenimo ugdyme ir stiprinime.

Moterys parapijų administratorės, vikarai. Čia nekalbama apie moteris kunigus (kol kas moterų kunigais nešventina), bet apie vienuoles seses, kurios, vyskupo paskyrimu, nesant užtenkamai kunigų, administruoja parapijas ir yra tų parapijų „vikarai“. Taip yra šių dienų Brazilijoje. Vyskupo pavedimu seselės perima apleistas parapijas ir jas tvarko. Apie jų darbą rašo rimtas katalikų savaitraštis „Christ in der Gegenwart“, leidžiamas Herderio, 1970 m. sausio 11 d. laidoj, straipsny „Wenn Klosterfrauen Pharrer werden“. (Kai vienuolės tampa klebonais).

Šio bandomojo užmojo pradininkas yra vysk. Eugenio Sales, kuris valdė Rio Grande do Norte Natal vyskupiją. Jis suprato savo krašto tragišką padėtį: 85 milijonai gyventojų turi 12,000 kunigų. Jis pastebėjo, kad vienuolių seselių yra žymiai daugiau, būtent 40,000. Jis klausė savęs, ar jų labdaros ir auklėjimo darbas yra svarbiausias ir reikalingiausias šių dienų Bažnyčioje? Jis pasiryžo nors dalį seselių panaudoti sielovadiniam darbui parapijose. Pirmiausia kreipėsi į Nukryžiuotojo Jėzaus misionierių kongregacijos vienuolę Irany Bastos, kuri mokytojavo viename licėjuje, rašydamas: „Sesele, aš siūlau Jums dirbti „vikaru“ Ni-

SV. ONA

sia Floresta parapijoj“. (Nisia Floresta yra vietovė su 10,000 gyventojų Rio Grande do Norte provincijoje). Seselė Irany buvo nustebinta tokiu vyskupo prašymu, bet, supratusi reikalo svarbą, sutiko. Drauge su kitomis trimis seselėmis ji pradėjo darbą kaip vikaras minėtoje parapijoj. Tai buvo 1963 m. spalio 3 d.

Vysk. Eugenio Sales vėliau buvo perkeltas į Salvador vyskupiją. Ir čia jis ėjo tuo pačiu keliu, gelbėdamasis nuo kunigų trūkumo. 1968 m. bent trečdalis jo vyskupijos seselių dirbo apleistose parapijose. Tai yra įvairių vienuolių vienuolės, daugiausia brazilietės. Tarp jų yra ir kitų tautybių seselių. Jos atsako už parapijos stovį vyskupui, todėl sielovadinio atžvilgiu yra tikri „klebonai“.

Ką ir kaip jos dirba? Jų uždavinys – gyvą tikėjimą išlaikyti ir krikščioniškąjį parapijiečių gyvenimą stiprinti. To tikslo siekdamas jos atlieka visus sielovados darbus, kurie tiesioginiai nėra susiję su kunigui duotąja galia. Jos „laiko“ sekmadieniais ir šventadieniais katekumenų Mišias: skaito ir aiškina prie altoriaus Dievo žodį (Mišių įžangą, lekcijas, evangeliją, tikėjimo išpažinimą), sako homilijas – pamokslus. Paruošia žmones priimti šv. Komuniją ir ją išdalija. Moko vaikus ir suaugusius tikėjimo tiesų, paruošia priimti sakramentus. Prieš krikštą paaiškina tėvams šio sakramento reikšmę. Nesant kunigo jos krikštija vaikus. Besiruošiantiems priimti moterystės sakramentą suorganizuoja trumpus kursus. Lanko ligonius, neapleidžia mirštančiųjų, vadovauja laidotuvėms. Sekmadieniais, o kartais tik didesnėse šventėse, atvyksta kunigas, klauso išpažinčių, laiko šv. Mišias, konsekruoja didesnę skaičių ostijų dažnai tikinčiųjų Komunijai.

Daugelyje vietovių žmonės tikėjimas silpnas arba visai apmiręs. Seserys vikarai, paruošdamos evangelijai dirvą, daug dėmesio skiria socialinei veiklai: kuria jaunimo ir motinų klubus, organizuoja bendro lavinimosi ir amatų kursus, padeda įsikurti profesinėms sąjungoms, kooperatyvams, rūpinasi bedarbiais.

Toks platus apaštalavimo darbas ir pačioms seserims yra didelė proga ir drauge atsakomybė. Tokia sielovadinė veikla reikalauja iš sesers žmogiško ir ypač jausminio subrendimo, prisitaikymo prie situacijos ir dialogo dovanos, iniciatyvos ir organizacinio gabumo, teologinio ir kateketinio nusimanymo.

MODERNIOJI SANTUOKOS KRIZĖ

P. GAUČYS

Meilės ir santuokos tema yra amžina ir visad aktuali. Ją nagrinėja teologai, sociologai ir rašytojai. Žinomas prancūzų rašytojas Denis De Rougemont tuo klausimu yra parašęs stambų veikalą, kuris nūdien laikomas klasišku. Besinaudodami tame jo veikale keliamom mintim, panagrinėkime vieną svarbiųjų mūsų laikų santuokos krizės kilmės temą.

Viduriniais Amžiais rungėsi dvi dorovės: krikščioniškosios visuomenės ir malonumų bejieškančios klaidatikijos. Pirmoji laikėsi santuokos, kurią Kristus padarė netgi sakramentu, o antroji liaupsino vertybes, kurios – bent principiniu atžvilgiu – smerkė santuoką.

Susidariusi pažiūra į svetimoteriavimą, labai gerai apibūdina tą skirtumą. Bažnyčios akyse svetimoteriavimas yra šventvagystė, nusikaltimas prieš prigimtą tvarką ir nusikaltimas prieš socialinę santvarką. Nes, iš tikro, sakramentas sujungia dvi ištikimas sielas, du kūnus ir du juridinius asmenis. Kas laužė tą trigubą pasižadėjimą, tas nesidarė „įdomus“, bet buvo paniekos ar pasigailėjimo vertas. Toji katalikų tezė rėmėsi Šventraščiu ir Bažnyčios Tėvais.

Klaidatikišką pažiūrą, kilusi Pietų Prancūzijoje, priešinosi katalikiškai santuokai visais trmimis mūsų suminėtais atžvilgiais. Pirmiausia neigė sakramentą, kuris nesąs paremtas jokių tiesioginiu Evangelijos tekstu. Smerkė dauginimąsi, nes jis esąs paveikęs Tamsybių Kunigaikščiui, matomojo pasaulio kūrėjui, siekiančiam sugriauti socialinę santvarką, skatinančiam karą, kaip bendrinio gyvenimo išraišką.

D. De Rougemont manymu, dabartinė santuokos krizė tiesioginiai nėra kilusi iš susidūrimo krikščioniškosios dorovės su klaidžiatikiškąja (heretiškąja). Nes šios pastarosios jau nebėra. Tačiau, jeigu pirmoji vis dar tebėra gyva, reikia pažymėti, kad ji jau nebevaidina mūsų visuomenėje tiesioginio vaidmens. Dabartinio suirimo būklę išaiškina tas faktas, kad gyvename sujauktam dviejų dorovių rungtvniavime.

Vyraujančios iėgos yra šios: iš vienos pusės, bendroji visuomenės dorovė daugiau ar mažiau, turinti religinį atspalvį (tai, kas vadinama miesčioniška moralė); iš kitos – dorovė, susidariusi iš kultūrinės, literatūrinės ir meninės aplinkumos; tai aistringoji ar romantinė dorovė. Visi Vakarų miesčionišios jaunuoliai yra išauklėti santuokos sampratoje, bet tuo pačiu metu yra supami romantinės atmosferos, sudaromos daugybe kasdieninių aliuzijų, iš kurių, daugiau ar mažiau, ryškėja štai kas: aistra yra žymiausias išgyvenimas, kurį kiekvienas žmogus turės vienądien patirti ir negalės nilnutiniškai išgvventi gyvenimo „to nepatyrės“. Tuo gi tarpu, pažymi D. De Rougemont, aistra ir santuoka iš esmės yra nesuderinamos. Jų pradai ir siekiai vienas kitą neigia.

Nuolat pasirodo knygos apie santuokos krizę, tačiau nė viena jų nepateikia jokios praktiškos išeities. Visa toji gausi literatūra tik pasunkina problemos sprendimą. Ji yra krizės ženklas, bet tai pat ir mūsų negalėjimo rasti įmanomos išeities. Iš tikrujų santuoka rėmėsi trejom vertybių grupėm, kurios patenkindavo savo reikalavimus, tačiau nūdien šitie reikalavimai silpnėja ar dingsta.

1. *Sakraliniai reikalavimai.* Pagoniškų tautų santuoką visada gaubė ritualas, kurio atskirus elementus išlaikė mūsų institucijos: pirkimo, pagrobimo, jieškojimo, užkeikimo. Betgi mūsų dienom kraitis netenka savo reikšmės, kaip ūkinio nepastovumo pasėka. Merginos rankos prašymas su abipusiais atsilankymais ir viešas paskelbimas jau seniai išėjo iš mados. Ir dar daugiau, dauguma porų netgi nebejaučia reikalo būti kunigo palaiminta.

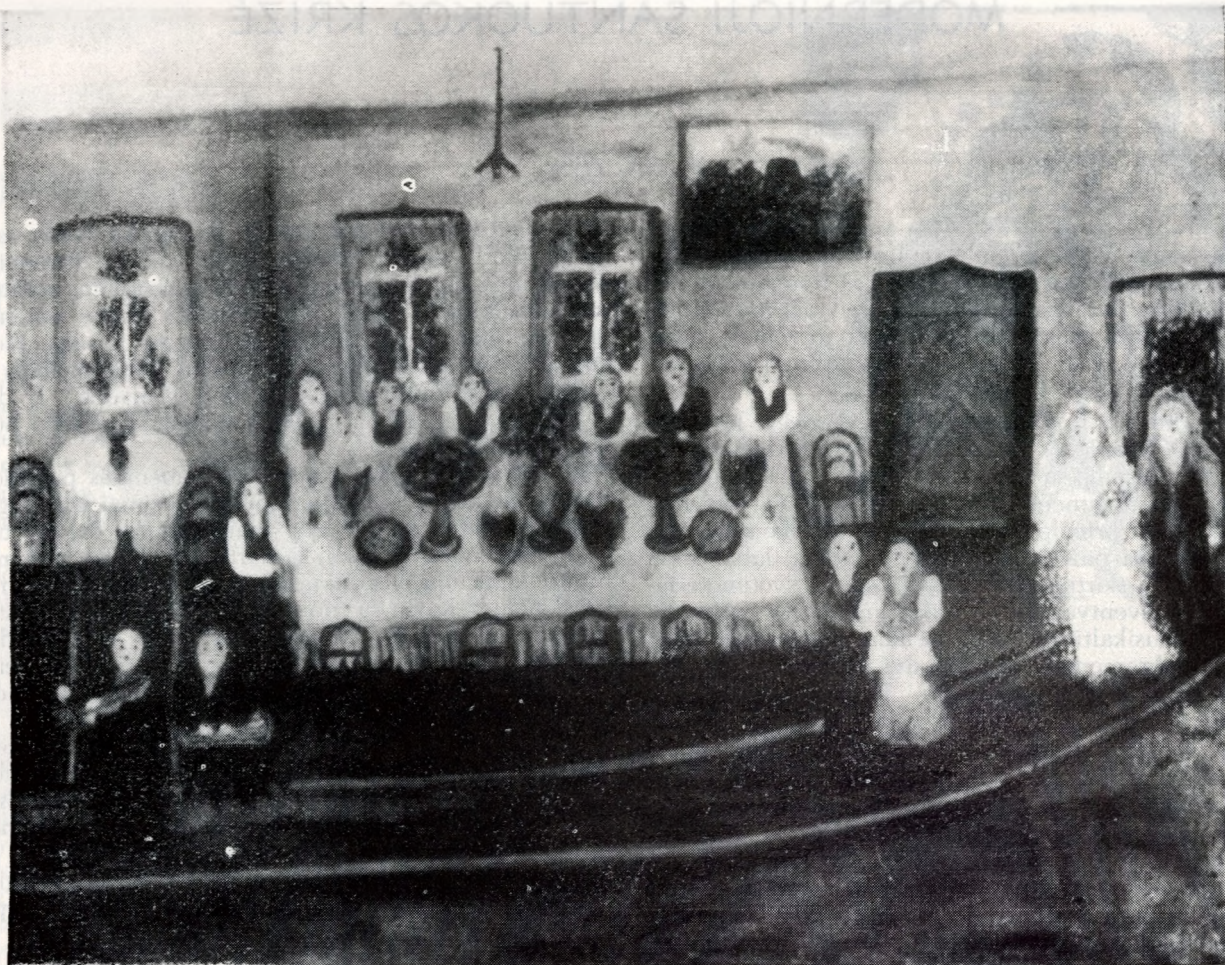
2. *Socialiniai reikalavimai.* Visuomeninės padėties, šeimos interesų ir netgi piniginių klausimai jau baigia būti nustumti į antrą vietą demokratinėse šalyse, tuo būdu asmeniškai reikalai kaskartą vis labiau nulemia besituokiančiųjų pasirinkimą. Iš čia vis didėjas skyrybų skaičius. Kartu su tuo vedybinės apeigos suprastėja ar dingsta. Mūsų laikais povestuvinės kelionės dar išsilaikė, bet jos labiau pabrėžia norą ištrukti iš socialinės aplinkos ir pabrėžti privatų pobūdį to, kas vadinama sutuoktinių laimė.

3. *Religiniai reikalavimai.* Pagal tai kaip modernioji sąžinė, kaipo tokia, dar gali išskirti krikščionybę nuo sekralinių bei socialinių reikalavimų, su pasibaisėjimu ją atmeta. Nes religinis pasižadėjimas duodamas „visiems laikams“, tariant nepaiso temperamento ir skonio skirtumų bei išorinių sąlygų, kurios neišvengiamai vienądien pasireikš poros gyvenime. Tuo gi tarpu

MEISTER D. H.

PORA

J. NALIVAICKIENĖ

VESTUVĖS

kaip tik visa tai moderniems žmonėms atidaro vartus į jų "laimę".

Visas tas bendras nusistovėjęs santvarkos kliūčių nuvertinimas sudaro dorovinės įtampos nuopuolį ir veda į milžinišką sąmyšį. Svetimoteriavimas pavirsta imantrių psichologinių nagrinėjimų tema ar vadevilių pašaipomis. Laimė santuokoje atrodo juokinga, įgauti komfortizmo išvaizdą. Jau nebėra susidūrimo tarp dviejų priešingų dorovių, nes mes priartėjome prie abipusiško neutralumo, prie senųjų vertybių galo.

Modernioji laimės samprata. Santuoka, kuri jau nebėra socialinių prievolių garantuojama, ateityje tegali būti grindžiama asmeniniais sprendimais, t. y. remiasi asmenine laimės samprata, kuri, geriausiu atveju, yra bendra abiem sutuoktiniams. Mūsų laimė, kartoja žurnalai, priklauso nuo to, reikalauja ano, o tas ir anas visad yra kažkas, ką daugumoje atvejų tegalima įsigyti tik už pinigus. Tos propagandos pasėka yra lengvos laimės iliuzija. Ir vis tik jos mes negalime turėti, nebent žmogus pataptų Dievu, nes laimė siejasi su būtybe, ne su jos turėjimu. Tą kartojo visų laikų moralistai. Kiekviena laimė, kurią norėtume turėti savo malonėje, tučtuojau pavirsta nepakenčiama tuštuma.

Panašia "laimė" remdami santuoką, rašo D. De Rougemont, modernieji žmonės arba sugeba pakelti kartelį, ar yra linke daryti spąstus. Galimas daiktas, kad šis polinkis ar ši viltis iš dalies išaiškina tą lengvumą, su kuriuo žmonės vis dar tuokiasi "netikėdami į santuoką". Galimos aistros svajonė veikia kaip nuolatinis išblaškymas, apmarinąs kartelio maištavimus.

Nors ir žinoma, kad aistra yra nelaimė, tačiau nujaučiama, kad ta nelaimė bus gražesnė ir gyvesnė už normalų gyvenimą, labiau jaudinanti nei "skurdi laimė".

Ar pasiduodas kartėlis ar aistra, tokia yra dilema, kurią į mūsų gyvenimą įveda modernioji laimės samprata. Šiaip ar taip, tai veda į griuvimą santvarkos kaip socialinės institucijos, laikomos patvaria.

Mylėti, reiškia gyventi. Nuo XII šimt. meilė buvo laikoma tauriu jausmu. Ji ne tik taurino, bet ir pakeldavo į taurumo laipsnį. Taip, pvz., trubadūrai socialiai pakildavo į laipsnį aristokratijos, kuri juos laikė sau lygiais. Literatūros keliu mum atėjo ta romantinė idėja, kad aistra esanti dorovinis taurumas, mus pastatęs aukščiau įstatymų ir papročių. Aistringai mylis esą pakylas į aukštesnį žmoniškumo laipsnį, kuriame socialiniai varžtai dingsta. Čigonas gali pasigrobtį karalaitę, koks mechanikas vesti turtingą paveldėtoją. Taip pat, grožio konkurso laimėtoja laikada gali patapti groviene ar milijoniere.

Kad paprasta aistra gali būti absurdas, apsinuodijimas, "sielos liga", kaip kad manyta senovėje, visi linkę su tuo sutikti. Modernusis žmogus iš aistros, iš li kiminės meilės laukia kažkokio jo paties, ar jo gyvenimo atskleidimo.

Mūsų dienom vyras aistringai pamilęs moterį, kurią tik jis vienas laiko gražia, be abejo, yra neurotikas. Iš tikrųjų, standartizavimas moterų, vadinamų gražiomis, normaliai vyksta kiekvienoje kartoje, lygiai kaip kiekvieno laikotarpio mados bevelija galvą, biustą ar sportines linijas. Mūsų laikais estetiškas panurgizmas¹⁾

igijo nepaprastą galią, išvystytą visomis techninėmis priemonėmis, taip, kad kurio nors moters tipo pasirinkimas jau nepriklauso nuo asmeninės traukos, o yra Hollywoodo ar valstybės primetamas. Dviguba grožio standarto įtaka: ji iš kalno nustato aistros objektą ir nuvertina santuoką, jeigu žmona nepanaši į tą ar kitą kino žvaigždę. Vyras, kuris tiki norįs „savo“ moters tipo, yra stipriai veikiamas mados ar biznio, tariant, naujovės.

Dabar, tarkime, kad nepaisant visko, rašo D. De Rougemont, vyras randa tokią moterį, kurią jis gali mylėti ir kokią kinas įtaigoja mylėti. Jis pripažįsta, kad ji jo svajota ir geidžiama moteris; bet, deja, ji ištekėjusi. Tegul tad ji išsiskiria ir jis ją ves... Su ja jis gyvens „tikrą gyvenimą“. Pasirodo, tai esanti moderni „meilės santuoka“. Santuoka su aistra. Tačiau, kaip žinome iš romėnų, vyras, nugalėjęs kliūtis ir patenkinęs savo norus, ima bodėtis savo legaliais ryšiais, kuriuose begyvenant, žmona praranda savo patrauklumą, nes jau nebėra kliūčių tarp jos ir jo. Vyras kenčia, matydamas kitų moterų grožį, kurio jo žmona neturi (nors vis ją laiko labai gražia). Mat jis jau nebemoka džiaugtis ir mylėti tai, kas yra tikrovėje. Jis prarado vienintelį reikalingą dalyką: ištikimybės jausmą. Visa tai turėdamas galvoje, D. De Rougemont daro išvadą, kad aistra prazudo pačią santuokos idėją, kai mėginama santuoką pagrįsti vertybėmis, sukurtomis iš aistros etikos.

Vis didėjanti moderniosios santuokos anarchija sudaro grėsmę socialinei santvarkai. Iš čia daugiariopos pastangos santuoką „atnaujinti“. Krikščionių Bažnyčios garbingai stengiasi naujai ją aptarti ir iškelia į implikuojančias dorovines priemones. Humanistai griebsiasi Goethės ar Engelso argumentų santuokos naudai. Goethės manymu, santuokoje reikia matyti didelį Vakarų kultūros laimėjimą ir visokio asmeninio gyvenimo stiprų pagrindą. Anot Engelso – monogaminė jungtis yra racionaliausia lyčių santykiavimo forma laisvoje nuo klasių ir pinigų visuomenėje. Kiti stengiasi sukurti vedybinių santykių mokslą. Jungas analizuoja „psichologinį konfliktą“ ir „neurozę“, kurie esą blogio priežastys (iš ko aiškėja, kad psichiatrinė medicina galinti jį pagydyti). Tyrimų ir receptų gausybė leidžia abejoti jų veiksmingumu. Ji parodo nelaimės dydį, nesuteikdama tinkamo sprendimo. Be to, visi tie mokslininkai nepraleidžia progos nepagyryt aistros ar bent ją toleruoja, nes jie bijo pulti skaitytoją už jo intymiausius ir stipriai įsišaknijusius įsitikinimus. Tačiau niekas neišdrįsta pasakyti, kad tokia meilė, kokia mūsų laikais įsivaizduojama, yra tiesioginis santuokos paneigimas. Anot D. De Rougemont, tikrumoje niekas nežino kas yra meilė-aistra, iš kur ji ateina, nei kur veda. Jaučiama, kad yra kažkas, kas kelia nerimą, bet bijoma atvirai pasisakyti ir su apsimetamu lengvumu praeinama, apeinant pagrindinį klausimą, tvirtinant, kad, girdi, nesą galima eiti prieš mūsų laikų srovę, kad aistra visad buvo, todėl visad ir bus.

D. De Rougemont duodami pavyzdžiai mums rodo atsakymą, netgi neišvengiamą sprendimą. Bolševikinė Rusija praktikavo tokį lytinį palaidumą, kokio ligotol Europa nežinojo. Pirmaisiais metais Sovietijoje santuoka netgi principiniu požiūriu buvo panaikinta. Bolševikų vadai, sekdami nihilistais ar romantikais, leido laisvą meilę, abortus, vaikų pametimą, bendrai, viską kas buvo tikima esą buržuaziniams prietarais.

Po 20 metų įvyko „papročių atstatymas“, ir ne dėl dorovinio atgimimo, ir ne iš filantropinės iniciatyvos, o rūpesčiu diktatūros, pamačiusios vis didėjančią pa-

laidumo žalą. Stalinas ryžosi pertvarkyti tautos struktūrą, nes buvo nustumęs ūkis ir tautos gynyba nesidavė organizuojama be nuolatinio šaukimosi į pirmųjų revoliucionierių aistrą. Pasirodo, kad kaip tik čia aistra norėta „likviduoti“. Iš čia kilo būtinas reikalas atnaujinti socialinius pagrindus, t. y. statinį ir stabilizuojantį elementą, kuriuo yra šeima. Gamybinės diktatūros mechanizmas privertė vadinamą socialistinę valstybę išleisti visą eilę įstatymų prieš skyrybas, prieš abortus ir prieš nesantuokinių vaikų apleidimą. Visi tie griežti įstatymai, propaganda ir policinės priemonės 1936 m. žymiai pakėlė Rusijos dorovinę aplinkumą. Santuoka buvo atkurta ant griežtai utilitarinių, kolektyvinių ir eugenezinių pagrindų.

Priešhitlerinė Vokietija buvo atsідūrusi lytinės anarchijos būklėje, panašioje į Sovietinės Rusijos. Čia socialinių kliūčių griuvimas dar skaudžiau pakirto jaunuomenės santuokinę dorovę. Slaptose draugijose paplito homoseksualizmas, sadistiniai iškrypimai, „bandomosios vestuvės“ ir įvairiausio pobūdžio kitokie palaidumai buvo ženklai lytinės paniekos, kilusios dėl santuokinių prievolių paneigimo.

Hitlerio diktatūra, norėdama remtis rasiniu bei militariniu pagrindu, pirmiausia turėjo nugalėti papročių krizę. Pradėjo pasipriešindama antisocialiniam „laimės“ idealui priešpastatydama kolektyvinį idealą (bendras gėris pirmuoja prieš asmeninį interesą). Buvo įvykdytas milžiniškas perkeitimas, suteikiant aistrai vienintelį ir galimą pagrindą – Fiurerio propaguojamą tautos idėją. Pirmiausia buvo panaikinta moters romantinė aureolė; ji buvo suvesta į vedybines funkcijas: gimdyti vaikus, o paskui juos auginti ligi partija po penkerių metų perims juos globoti. Po to buvo įvestos eugeninės priemonės, įsteigta „nuotakų mokykla“ būsimoms SS žmonoms. Tos žmonos turėjo būti šviesiaplaukės, arijų kraujo ir būti mažiausia 1,73 m. ūgio. Tuo būdu „moters tipas“ buvo nustatytas ne pasamones prisiminimu, ne užsienio madų, o propagandos ministerijos. 1938 m. buvo įsteigtos panašios mokyklos visoms vokiečių moterims ir paskelbta, kad nuošiol santuokos bus sudaromos „valstybės vardu“. Buvo ruošiamasi leisti tuoktis tik atsižvelgiant į eugeninius dėsnius, visiškai nepriklausomai nuo asmeninio skonio. Kiekvienas pilietis būtų turėjęs „vedybų kortelę“ ir visa būtų tarnavę kariniam pasiruošimui.

Stalino mėginimai žlugo, jeigu skaitysimės su dabartine rusų jaunuomenės būkle, o nacių užmačios jau praeitis. Betgi išliko totalistinė tendencija. Galima laukti, kad kurią dieną ir demokratinės santvarkos tai įsives („mokslo“ ar sociologinės higienos pagrindu). Tada nebebus reikalinga „dvasinė aistra“. Aistra bus numarinta ir laboratorijose gims nauja, nepramatyta Europa.

Kad geriau suprastume šią būklę, pažymi D. De Rougemont, žvilgtelkime į Ameriką. Jokia kita žinoma civilizacija per beveik septynerius tūkstančius metų, per kuriuos civilizacijos keitėsi, romantinei meilei nesuteikė panašios kasdieninės reklamos. Taip pat, jokia civilizacija nesiėmė su tokiu naiviu įsitikinimu to pavojingo mėginimo santuoką sutapatinti su „meile“ ir pirmąją paremti antrąja. Amerikoje „meilės“ ir „santuokos“ terminai praktiškai tolygūs. Jeigu vyras mvlī, jis tučtuojau turi vesti ir meilė turi nugalėti visas kliūtis. Tą mums kasdien rodo filmai, romanai ir comic-stripsai.

Iš tikrųjų, jeigu romantinė meilė nugali daugelį kliūčių, tai vieno pavojingo elemento ji negali atlaikyti: patvarumo. Tuo gi tarpu santuoka yra institucija

tam, kad ištvertų. Priešingu atveju ji neturi prasmės. Štai pirmoji, D. De Rougemont manymu, dabartinės krizės paslaptis. Tą krizę galima matuoti statistikos duomenimis: skyrybų skaičiumi JAV stovi pirmoje vietoje.

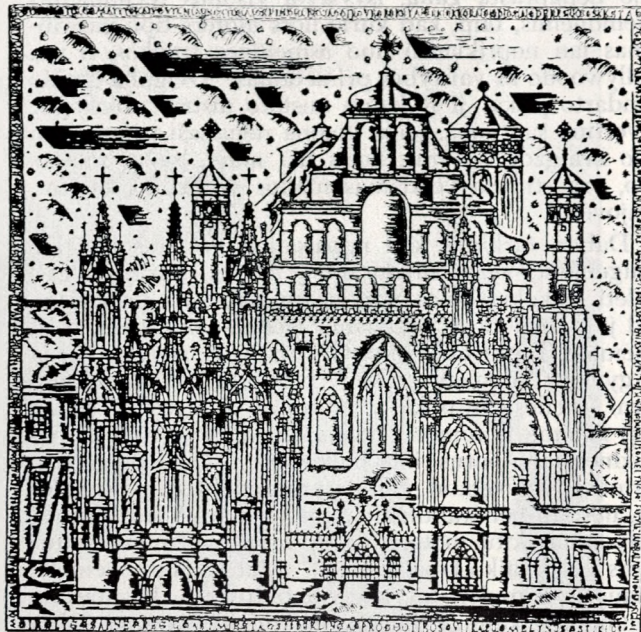
Romansas maitinasi kliūtimis, trumpais susijaudinimais ir išsiskyrimais. Santuoka, priešingai, susidaro iš papročio, iš kasdieninės artumos. Romansas siekia „meilės iš toli“, o santuoka — „meilės iš arti“. Jeigu kas yra susituokęs iš romano, kartą šiam išgaravus ir įvykus susikirtimui dėl būdo ar skonio skirtumų, natūralu, kad žmogus save klausia: kam aš vedžiau? Ir nemažiau natūralu, kad romantinės propagandos įtakoje, jis naudojasi pirma proga įsimylėti kitą. Ir visai logiška, kad jis tučtuojau ryžtasi skirtis, kad rastų naujoje „meilėje“, kuri veda į naujas vedybas, naujos laimės pažadą. Ir taip besigydydamas nuo praeinančios aistros kartėlio (jis antru kartu, ji ketvirtu) amerikietis jieško nusiramino. Ir jo nejieško vidinėje būklėje, priesaika garantuotoje „gėriui ir blogiui“. Priešingai, jo jieškojo naujam „mėginime“, kuriam gresia tie patys pavojai kaip ir ankstybesniems. Todėl Amerikoje skyrybos neturi tokio nelaimingo pobūdžio, kaip Europoje. Ten, kur europietis mato lūžį, sudarantį socialinę tinklą, amerikietis galvoja tvarką savo gyvenimą ir atidarą naują ateitį.

Be abejo, dabartinė santuokos krizė, tiek Europoje, tiek Amerikoje, pareina nuo daugybės kliūčių, gilių ar smulkių, iš kurių romano kultas tėra tik vienas pavyzdys. Asmeninės laimės jieškojimą, kenkiant socialistiniam pastovumui, ir psichologinės raidos gerbimą, žalojant priesaikos prasmę, galime priskirti romantiniam kompleksui. Tačiau yra ir daugiau priežasčių kituose tikrovės laipsniuose, tiek socialiniam, tiek psichiniam.

Moters išsilaisvinimas, jos įėjimas į profesinį gyvenimą ir jos reikalavimas sau lygių teisių, yra vienas svarbių tos krizės veiksnų. Psichologinio pažinimo paplitimas — yra antras. XX amžiaus vyras ir moteris, nors ir labai paviršutiniškai, žino apie Freudo kompleksų buvimą, apie neurozės kilmę: daugiau nei jų bočiai, reikalauja iš santuokos ir vedbinio gyvenimo. Ir šitie reikalavimai vis didės su didesniu mokslo apie žmogų pavlitimu, kurio pirmieji vapėimai jau žymiai nakeitė vakariečio sąmonę. Galiausiai, rašo D. De Rougemont, kaikurie ženklai skelbia vieną dar gilesnę apraišką, gal panašią tai, kokią anėmė XII šimt. kolektyvinę psichę. Stiprus Katalikų Bažnyčioje ir jos masėse nariologijos atgimimas. Jungo ir io mokyklos darbai apie Sofiją. Išmintį ir amžina Mergele Motina, o be to, Europos literatū susidomėjimas catarizmu¹⁾, susižavėjimas moterim-mergaite, racionalinio vyro gelbėtoja, ar pakartotinas skelbimas apie neišvengiamą moteriško prado atsikeršijimą patriarchytai. — visa tai leidžia nufantasti galimybę plačios moderninės psichės raidos, kurios pradžia ir prasmė mum tebėra paslėpti.

1) Panurgizmas — visų blogųjų žmogaus instinktų įkūnijimas.

1) Heretinių sektų mokslas, skelbiantis griežtą papročių tyrumą.

R. GIBAVIČIUS

VILNIUS

IŠ SENOS UŽRAŠŲ KNYGELĖS

O. SLAVĖNIENĖ

“Osterodė

Osterodės lietuvių būrelį sudaro apie 80 asmenų. Jų dauguma (apie 60) dirba karo ligoninėje (Kriegslazarett 912) kaip seserys, slaugės darbininkės bei darbininkai. Yra 3 gydytojai (vienas dirba privačiojo miesto ligoninėje), 1 vaistinė (G. Gabrenaitė), keli administracijos tarnautojai. Beveik visi dirba savo specialybei atitinkamoje srityje, išskyrus penkis buvusius valdininkus bei tarnautojus, kurie čia dirba juodą darbą.

Mūsų būrelis padidėjo pradėjus veikti naujam fabriku, kuriame dirba apie 20 lietuvių. Visi, ypač ligoninėje dirbantieji lietuviai gyvena, galima drąsiai pasakyti, geroje sąlygoje: turi gerą maistą ir šiltus kambarius.

Kalėdų šventės atšventėm panašiai kaip savo Tėvynėje kad švėsdavome. O švenčių pabaiga — Trys Karaliai — ypatingai atnešė mums daug džiaugsmo — pirmąsias lietuviškas pamaldas. Atvykęs karo kapelionas kun. Paulauskas laikė šv. mišias, paguodė tikrą lietuvišką nuoširdžiu žodžiu. Daugelis lietuvių atliko bendrą išpažintį (laikė karo leistą) ir priėmė Komuniją. Mistiškos bažnyčios skliautus sudrebino lietuviškų bažnyntinių giesmių ir Lietuvos Himno garsai. Daugelio akyse spindėjo savo tėvynės ilgesio ašaros. Memento įspūdingumą padidino ta aplinkybė, kad pamaldos, bendra išpažintis ir Komunija vyko vakare, 8 valandą.

* * *

Weimar, 1945. 2. 12.

Sausio 29 dieną atleido visą lietuvišką personalą iš Kriegslazaretto 912. Visi pasijutome kaip sudužus laivui, kuriame plaukėme. Kur mes dabar surasime kiekvienas sau uostą? Po trijų dienų blaškymosi Berlyne, aš 3. 2. 45 atsidūriau Weimare. Čia netikėtai greit gavau tarnybą ir kambarį. Dirbu Kreishaus'e. Rodos turėčiau džiaugtis. Bet deja, — esu labai apatiška, nors prie žmonių stengiuosi būti geroj nuotaikoj. Prieš kelias dienas buvo atvykusios Genė ir Ženė — apsvilusiais plaukais, apneštos pelenais — po didžiojo Berlyno bombardavimo, kuris įvyko tuoj man išvažiuus. —

* * *

16 Vasario, 1945.

Ką šiandien man sako ši data? 16-ji Vasario! Buvusios laisvės, buvusios pasakos paminėjimo diena. Ar kada nors ta pasaka taps mums vėl realybe?...

* * *

23. 2. 45.

Alarmai kasdien į parą po 2—3 ar net daugiau sykų. Padirbėji porą valandų — ir kurk į slėptuvę.

* * *

26. 2. 45

Netgi 9 vasario per Weimaro pirmąjį bombardavimą gavusi krentančių lubų smūgį į pečius ir veidą ne labai išsigandau. Rodos mirti — nei šis, nei tas! Dabar džiaugiuosi, kad antra diena nereikia eiti į darbą, nes namas be langų, kambario, kuriame aš dirbu, siena atplėšta. Bomba kritusi į pamatą po langų. O kai paskelbė aliarmą, nenorėjau eiti į slėptuvę. Gerai, kad bendradarbės (Frau Finke ir kitos) privertė. Per bombardavimą slėptuvėj vienas kareivėlis drebėte drebėjo ir vis žegnojosi...

Mano visa dešinė akis pajuodus, veidas ištinęs. Žūti dar nebuvo lemta. Vieną labai kruviną moterį išnešė ant neštuvų. Gal ji buvo užmušta.

* * *

Weimar, 1945. 2. 13.

Dirbti dar negalima. Kaip valkata bastausi po miestą arba sėdžiu stoties laukiamosiose salėse. Čia užsikandu ir gaunu išgerti kavos arba alaus. Visą mane užvaldęs laukimas. Turi įvykti... Karo pabaiga. Kad tik greičiau, kad tik greičiau!...

* * *

13. 3. 45.

Šilta, kaip pas mus gegužės mėnesį. Pavasarinės gėlės jau žydi. Pradedą sprogti agrastų krūmai. Jaučiamas visos gamtos atbudimas. Mano nuotaika taip pat pagyvėjo. Tik tie alarmai...

* * *

15. 3. 45.

Kasdien uoliai skaitau Wehrmachtsbericht. Baisiai laukiu karo pabaigos. Oras nepaprastai gražus ir šiltas.

* * *

1. 4. 45.

Velykos! Vėjuota. Galėtų būti kiek šilčiau. Kovo vidury buvo tokių šiltų dienų. Tačiau ir dabar pakenčiama. Protarpiais saulė šyptelia tarp debesėlių. Žmonių (ir mano) nuotaika šventiška. Velykos! O Weimaras turėtų būti gedulu aptrauktas. Vakar bombardavo (antru kart). Kokį liūdną vaizdą paliko nuskridę lėktuvai. Išsitos gatvės paverstos griuvėsių krūvom. Jos slepia po savim daugelį lavonų ir gyvų žmonių. Baisus vėjas suka dulkių debesis gatvėse ir žeria šiukšles į akis. Buvau išėjusi į miestą. Nebuvo jokio noro lankyti nelaimės ištiktas vietas. Žvilgtterėjus į vieną kitą gatvę, sukau namų link.

* * *

3. 4. 45.

Žiūriu pro savo pastogės langelį į beveik jau atbudusią gamtą. Parkai, sodai, alėjos apsidengę lengvu švelniū žalum. Mieste mačiau jau vieną žydinčią vyšnią. Ir klevų pats žydėjimas. Bet miesto gyventojai prislėgti rūpesčių. Nėra nuotaikų gėrėtis gamta, kai jau girdisi jų priešų žingsniai. Bėgiojimas ir ruošimasis kovai ar kapituliacijai...

* * *

6. 4. 45.

Antra dena jau neinu į darbą. Kreishauso ponai pašaukti į Volkssturmą. Kiti išbėgiojo. Įstaiga užrakinta. Tai mano vienintelė laimė. Nereikia anksti keltis, o užstaugus aliarmo sirenoms — dumti namo. Vakar beveik visą dieną išsėdėjome slėptuvėj. Šiandien — vėl iki 11 val. nakties. Jų priešų lėktuvai lankosi su bombom. Nejauku. Aš pro savo stoginį langą žiūriu į vakarus ir laukiu. Girdisi kanuolių dundėjimas. Kaip pergyvensim tą dundėjimą savo mieste?

* * *

12. 4. 45.

Įvyko. Pietų laike (apie 1 val.) įvažiavo amerikiečių mašinos į miestą. Be jokio mūšio, be jokio pasipriešinimo.

Vakar apie tą patį laiką stebėjau pro tą patį stogo langelį (kadangi namas trijų aukštų, tai toli matyti), kaip jie supo miestą. Iš visų pusių dundėjo sunkiosios artilerijos ir kulkosvaidžių gamos. Aplink visais keliais dundėjo tankai, miestą sėmė dūmų debesys, kylantys iš užmiesčio. Pats Weimaras atrodo nepaliestas nė vieno šūvio.

Neseniai milicininkas paskelbė amerikiečių pirmą isakymą: miesto gyventojai skubiai turi atiduoti visus turimus ginklus.

Mūsų namo moterys nervingai bėgioja viena pas kitą ir verkšlėna.

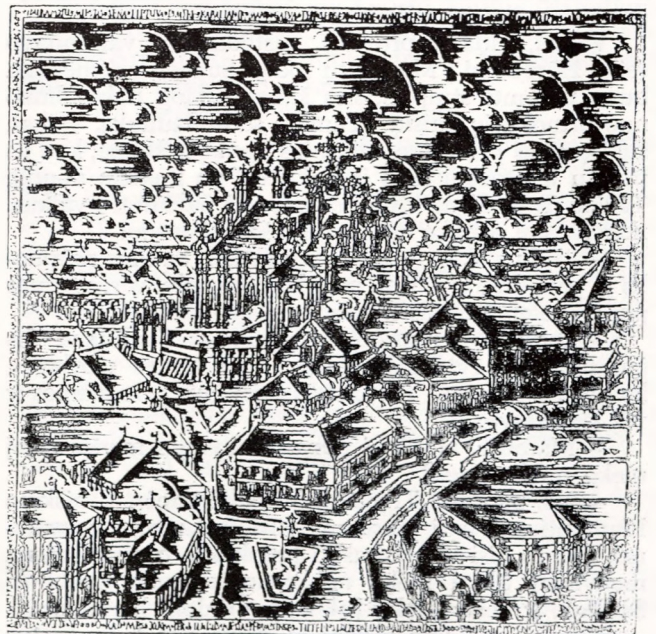
* * *

13. 4. 45.

Juniaus vardinės. Nežinau kuo užmokečiau, jei kas pasakytų ar jis dar gyvas. Ar karo banga neišnešė jo iš gyvųjų tarpo. Kiek dar daug mano svajonių ir

R. GIBAVIČIUS

VILNIUS

vilčių surišta su juo! Koks skaudus būtų sugrįžimas į Lietuvą, jei nerasčiau jo, nei nerasčiau Vy...!

* * *

19. 4. 45.

Sapnavau Junių. Buvau tokia laiminga! Tačiau jis manęs nepabučiavo. Būčiau buvusi dar laimingesnė. Taip gera, kai jį susapnuoju.

* * *

20. 2. 25.

Junius Vokietijoje! Tai man didelė ir maloni staigmena. Buvau nuėjusi pas Adą. Išsikalbėjome ir ji man tai pasakė. Paskui atėjęs jos švogėris Gražys smulkiau papasakojo. Jie Ukmergėje kartu dirbė.

* * *

27. 4. 45.

Negeri gandai. Amerikiečiai Weimarą užleidžia rusams. Dail. Jonynas jau bėga iš tokios perleidžiamos vietos (30 km. nuo Weimaro). Jei matysim, kad tikrai Weimarą perleis, trauksime į vakarus tolyn. Laukiam, ką Taikos Komisija nutars.

* * *

9. 5. 45.

Pasirašytas vokiečių kapituliacijos aktas Berlyne. Žukovas vokiečių delegacijai pastatė klausimus:

1. Ar žinot kapituliacijos sąlygas? — Ja.

Ar suprantat? — Ja.

3. Ar sutinkat? — Ja.

Po to — "Vokiečių delegacija gali pasišalinti."

Autentiškos kalbos — anglų ir rusų. Aktas įvyko 9 gegužės, 0.01 val.

* * *

* * *

NIEKO BAISAUŠ NEBUVO

S. VILKAUJA

Visai netikėtai tais metais Pakalnius užklupo ruduo. Toks saulėtas ir šiltas. Medžiai dar nesirengė mesti savo lapų, bet tik keitė spalvas vieną po kitos. Visur kvepėjo prinokusiais obuoliais, o voratinkliai, skraidydami ore, įkyriai užkabino praėjusius.

Vaikai, eidami pro šalį, sustodavo ir varvindavo seilę, žiūrėdami į Mantautų sodą. Suaugę vaismedžiai buvo paremti stulpais, nes šakos tiesiog linkte linko nuo prinokusių vaisių. Pamatę sode Sauliuką, vaikai, sukišę nosis pro tvoros statinius, šaukė ir švilpė, kad jis prieitų ir atneštų nors ir nukritusį po medžiu obuolį. Tačiau jis tą dieną visai nenorėjo nė pažiūrėti į vaikus, nors šie jau supykę net pradėjo šaukti ant jo:

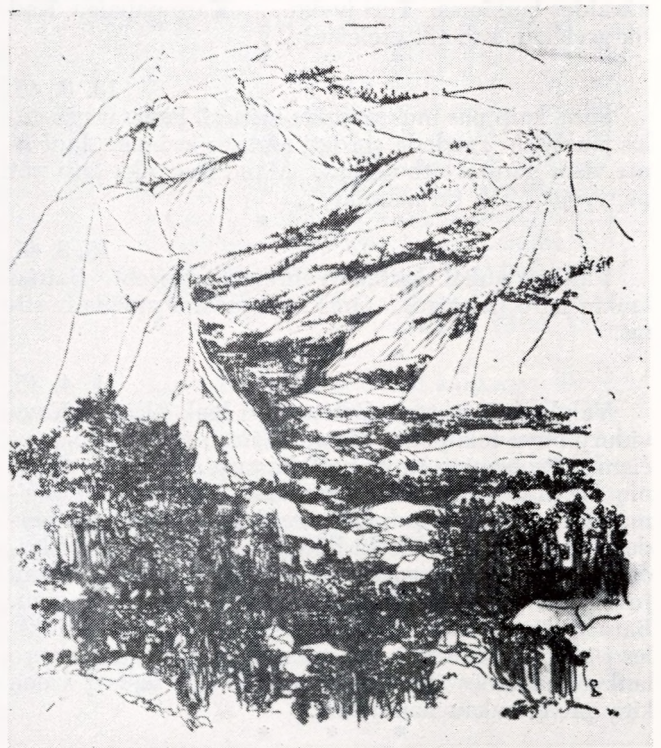
— Saulius skūpuolis — pavyduolis! Saulius skūpuolis — pavyduolis! Edė pelė kaip kumele, vertė žarnas per tvorėlę! Saulius skūpuolis — pavyduolis!

— Durniai! — murmėjo sau po nosia Sauliukas. Jis jau nuo pat ryto slampinėjo, kaip žemes pardavęs, kampas iš kampo. Tik kartais prieidavo prie mamos ir vėl klausdavo:

— Mamute, ar tikrai ponas mokytojas manęs rytoj nieko neklausinės?

— Ne, Sauliuk! Tikrai nieko neklausinės, — aiškino Mantautienė, pati jausdama širdyje kažkokį neramumą. Juk tu eisi tik užsirašyti į mokyklą, o pirmą dieną mokytojai tikrai nieko neklausinės tave. Nebijok, Sauliuk, ir nesirūpink. Juk tu jau didelis berniukas.

Nors mama jam aiškiai tą dieną net kelis kartus

pakartoto, kad nereikia bijoti, bet Sauliukui buvo kažkaip neramu ir gana. Kartais jam atrodė, kad tikrai darosi baisu. Vienu tarpu jam net visko gaila pasidarė ir kažkodėl graudu buvo. Jis jautė, kad pradės tuoj verkti. Bet, prisiminęs mamos žodžius, kad jis didelis ir negražu kaip ožiui bliauti, nusiramino.

Dar prieš kelias dienas jis jautė džiaugsmą ir net pasididžiavimą prieš mažesnius kaimynų vaikus, kad jis jau eis drauge su visais į mokyklą. Jis net pagalvojo, kažin kas jį mokys. Gal ta nauja panelė mokytoja, kuri pernai atvažiavo iš Kauno? O gal mokyklos vedėjas? Suko sau galvą Sauliukas įvairiais klausimais. Jis prisiminė žiemą, kai jam tėtukas padovanojo elementorių ir liepdavo mokytis raides, kad būtų lengviau, kai eis į mokyklą. Tada jam buvo vistiek kas jį mokys. Bet dabar jis norėtų, kad ta nauja panelė mokytoja. Vaikai sako, kad ji kartais nors ir būna pikta kaip širšė, bet vėl greitai atsileidžia ir juokiasi. O taip pat labai gražiai dainuoja ir moka tiek daug dainų, kurių jie niekad negirdėję.

Tą dieną jis numetė po serbentų krūmais ir savo medinį šautuvą, kurį jam buvo padaręs Linas. Jis tik galvojo, kaip bus tada, kai reikės eiti į mokyklą ir ruošti užduotas pamokas.

Tiesa, jis dažnai matydavo Eglę, Gražiną, Algimantą ir kitus vaikus, kurie ilgais žiemos vakarais sėdėdavo prie stalo valgomajame ir mokydavosi. Mama prie pečiaus megzdavo kojines ir tėtis skaitydavo laikraštį. Jis kartais irgi norėdavo su visais pasėdėti ilgiau, bet taip jį apimdavo miegas, kad nebegalėdavo ištverti, nors ir labai stengdavosi nepasiduoti. Pagaliau tik pajusdavo, kad jau mama neša jį į lovą, sakydama: „Vargšas Sauliukas. Taip saldžiai užmigo, kad net sei-liukės išbėgo“.

Taip būdavo jam smagu miegoti, kad net tingėdavo atmerkti akis ir jau visai nebepajėgdavo pakelti rankos peršifegnoti. O jau apie maldelės sukalbėjimą — nebuvo nė kalbos. Tada pro miegus jis tik nusišypso-davo, kai mamutė ranka ant jo kaktos darydavo kryžiaus ženklą. O taip būdavo gerai, nes jam nereikėjo pamokų rengti. Jis per visą dieną išmokdavo vieną raidę, o kartais ir nė vienos, kai labai laiko neturėdavo, tėtukas nieko nesakydavo. Bet tėtukas — tai ne mokytojas. Ir vėl Sauliukui pasidarė neramu.

Dabar su juo visi žaisdavo, panešiodavo ar pakilodavo. O kai dar buvo mažesnis, tai Kęstutis taip smarkai jį įsukdavo, paėmęs už rankų, jog kartais net atrodydavo, kad jau lėks tiesiai į patvorį. Bet Kęstutis labai stiprus, ir Sauliukas nebijodavo.

Daugiausia iš visų vaikų jis ir stengėsi draugauti su Kęstučiu. Jis nė pats tikrai nežinojo kodėl. O kai vaikai ant jo supykdavo ir norėdavo jį mušti, jis visuomet bėgdavo tik prie Kęstučio.

Kęstutis jam su grėbliu nupurtydavo raudoniausią, pačioje obels viršūnėje prinokusį obuolį. Tokį obuolį, kad kai paėmęs rankoje pakratydavai, tai girdėdavai, kai barška sėklos. O kai atsikąsdavai, tai sultys taip ir bėgdavo pro dantis. Nors tėtis kartais ir bardavosi, kad be reikalo obelų šakos laužomos, bet pamatęs, kad tai dėl Sauliuko, beveik nieko daugiau ir nesakydavo.

Staiga prisiminė jis, kai Eglė parvažiudavo iš Kau-no. Ji būtinai jį pakilodavi ir sakydavo:

— Kad tu, Sauliuk, jau toks didelis, jog aš tave ką tik pakelti galiu. Kas bus, kad tu taip greitai augi?

Sauliukas jai nieko neatsakydavo, bet tik nuleisdavo akis į žemę ir tylėdavo. Jis tikrai nė pats nežinojo, kodėl taip darydavo. Gal nedrįso jos, nes ji buvo Kau-

ne studentė ir gyveno pas tetą. Tada Elgė pakeisdavo savo kalbą kitur:

— Žiūrėk, Sauliuk! Garnys lekia! O, kaip aukštai!

Tada jau įsidrąsinęs atkirsdavo ir jis jai:

— Visai neaukštai!

— Jis tave atnešė, — juokavo Eglė.

— Visai neatnešė!

— O atnešė!

— O neatnešė!

— O atnešė!

— O, aš jau pavargau! — juokėsi jis.

— O tai gerai! Kam ginčijiesi su vyresniaisiais! Na, tai geriau dainuokim.

Ir traukdavo juodu:

Garny, garny! Ga-ga-ga!

Tavo pati ragana!

Išvažiavo žagarų, parvažiavo be nagų!

Garny, garny! Šuki ratą!

Aš tau duosiu varlių kapą!

Kartais Eglė jo paklausdavo:

— Sauliuk, kuo tu norėtum būti užaugęs?

— Lakūnu! — greitai atsakydavo jis.

— O kuo tu skraidysi?

— Lėktuvu!

— O kur tu gausi lėktuvą?

— Man Linas padarys!

— O lyg jis moka?

— O, jo! Jis padarė šautuvą ir patranką kaip tikrą.

— Sauliuk, tu turi būti mandagus ir nesakyti jo, — pataisė jį Eglė.

Susirūpino Sauliukas, nes kažin kaip dabar bus. Gal visi jam sakys, kad geriau bėgtų namo ir žiūrėtų savo pamokų. Gal vaikai su juo jau žaisti nebenorės? O jam taip smagu būdavo su vaikais. Pavasarį dažniausiai jie vis eidavo pempų kiaušinių jieškoti. Būdavo, basi, pagaliais pasiramsčiuodami, traukdavo žąsele ežiomis tiesiai į laukus. Daugiausia eidavo pro Lukšio malūną, nes ten buvo tiesiai per pievas į durpi-nyčias. Pempės, pamačiusios būrį vaikų, kildavo iš savo lizdų ir, šaukdavo kyvi! kyvi! kyvi!, sukdavo ratais. Kildamos aukštyn ir žemyn, jos pačios išduodavo tas vietas, kur vaikams reikia eiti.

— Kvaili paukščiai tos pempės, — sakydavo Kairių Stasys. — Ten, kur jos suka, tikrai lizdą rasi.

Šokdami nuo kupsto ant kupsto, kartais paslysdami į puplaiškius, vaikai pasilenkę žiūrėdavo. Lizdus sunku būdavo atrasti, ir Sauliukas niekad jų nerado. Bet Lukas tuoj užtikdavo ir šaukdavo:

— Ei! Sauliuk! Žiūrėk! Jau turiu!

Tada Sauliukas viena ranka prisilaikydamas į viksvų krūmus, o kita su lazda atsiremdamas į meldus, šiaip taip prisiūrdavo prie lizdo. Ant kupsto, susuktame švendrų lizde, tarp samanų ir pilkų pūkų gulėdavo keturi kiaušiniai. Daugiau Sauliukas niekad nebuvo matęs. Kartą atrado du. Tai Senkų Petras paaiškino, kad pempė dar nespėjusi visų padėti ir nepradėjusi perėti. Kiaušiniai būdavo panašūs į taškuotus akmenukus, išimtus iš upelio dugno. Pempė iškilusi šaukdavo, o vaikai, sukišę nosis, žiūrėdavo į lizdą. Lukas sakydavo, kad negalima liesti pirštais kiaušinių, nes tada pempukai neišsiperės. Todėl vaikai jų ir neliesdavo, o pempės visai be reikalo šaukdavo.

— O tu, kvailiuke! Ko šauki kuodą išpūtusi? Mes tavo kiaušinių neimsime! — juokavo vaikai, iškėlę galvas į lekiančias pempes.

Sauliukui taip patikdavo eiti visur su vaikais. Jie visokių įdomių dalykų prasimanydavo. Nors kartais

J. MONKUTĖ-MARKS

ATSISVEIKINIMAS

mama ir bardavosi, kad kur gi tas vabalas paskui vaikus rėplioja. O dabar jam atrodė, kad jau viskas baigta. Jis jau didelis, turės eiti į mokyklą ir mokytis savo elementorių, kurio dar visai neišmoko. Tačiau, tiesą pasakius, į mokyklą eiti jis labai norėjo. Jis matydavo būrius vaikų, skubančius po pamokų į sporto aikštę krepšinio žaisti. Jis ir kadaise nusekdavo iš paskos. Nors didesnieji jam liepdavo grįžti atgal, nes jis dar mažas, o sviedinys, pataikęs į galvą, dar gali pritrenkti tą traukutį. Staiga nušvito Sauliuko veidas. Tikrai gerai, kad jis jau didelis ir eis į mokyklą. Dabar jo niekas nevarys namo. O sviedinį jis išmes taip augštai, kad nė Petras, nė Audronis negalės jo pagauti.

Jo akys švytėjo džiaugsmu ir jis jau vaizdavosi, kad eina su knygomis vaikų būryje.

* * *

Kitą rytą Sauliukas pabudo labai anksti. Žiovaudamas trynė akis ir klausėsi, ar dar nėra atsikėlusio mama. Naktį jis miegojo labai neramiai, nes sapnavo, kad eina su vaikais į alksnyną meškerykočių pasipjauti. Miškas netoli, bet vaikai nenori jo imti, nes jis mažas ir dar gali ko nors išsigąsti. Jis pyko, aiškino vaikams, kad jis jau didelis ir rytoj eis į mokyklą, bet vaikai jo neklausė ir tiek.

Bažnyčios bokštų varpai pradėjo skambėti visu platumu ir pirmieji saulės spinduliai sušvytavo pro šventoriaus beržus. Tada kėlėsi Sauliuko mama. Ji labai nustebė pamąčiusi Sauliuką pabudusį. Tuoj sukilę didesnieji pradėjo erzinti savo jauniausiąjį:

— Na, kaip jaučiasi pirmokas? — pradėjo vienas.

— Mokykla, vaike, nejuokai! — pridūrė antras. — Kai moki, vyruti, pamokas, tai gerai, o jei ne — tai kin-kos taip ir dreba, kad tik neiššauktų atsakinėti.

— O kampe pastovėti tai irgi teks. Rodos, niekur nieko, tik atsisukai ar žodį greta sėdinčiam pasakei, tuoj ir marš į kampą. Tai dar gerai, kad dabar jau ant kelių neklupdo. Juk tėvukas pasakojo, kad seniau klupdydavo net ant žirnių.

Tada įėjo į virtuvę Eglė:

— Na, Sauliau! Einam! Aš tave palydėsiu, kad būtų drąsiau, o man bus pakeliui į Spaudos Fondą.

Sauliuko net akys nušvito, o mama palygino pasi-šiaušiusį jo viršugalvį ir liepė būti mandagiam.

Vaikų užplūdo pilna Nepriklausomybės gatvė. Vieni ėjo su tėvais, kiti traukė būriais, o kaikurie, matyt, drąsesni, drožė vieni. Eglė su Sauliuku įsijungė į bendrą eiseną su kitais.

Spūstis prie mokyklos buvo labai didelis. Sauliukas tik dairėsi į šalį. Staiga jis pamatė Luko brolių ir Senkų Juozuką, kurie jį pašnekino:

— Na, ką, Sauliau! Ir tu jau eisi į mokyklą? Tai gerai! Bus su kuo daugiau pasipešiti!

Sauliukas jiems nusišypsojo ir buvo labai patenkintas, kad jiedu jį pašnekino.

Prie mokyklos durų buvo pastatytas stalas, ir mokyklos vedėjas liepė visiems susirinkusiems stoti į eilę. Užrašinėjimas ėjo gana greitai. Tik vardas, pavardė, metai ir kur gyvena. Greitai visi atsakinėjo ir eilė pradėjo mažėti. Priartėjus Eglei su Sauliuku, vedėjas atsisėjo, padavė jai ranką ir pradėjo šnekėti. Jis klausinėjo, kada ji baigs mokslus ir kokioje gimnazijoje norės būti mokytoja.

Sauliukas žiūrėjo į juodu abu labai nustebęs. Bet jis tikrai suprato, kodėl vedėjas kalbasi su jo seseria nes ir ji bus mokytoja. Ir Eglė Sauliukui pasirodė esanti net labai graži, ko jis niekad pirmiau nepastebėjo. Ji buvo šviesiais garbiniuotais plaukais, nukritusiais net iki pečių. Kartais kaire ranka pasitaisydavo plaukus ir gražiai šypsojosi. Ir Sauliukas tikrai įsitikino, kad visai be reikalo namie ją visi erzino, kad ji turi dvi duobutes veiduose, kai juokiasi. Jam kaip tik dabar ir atrodė, kad tos duobukės jai labai pritinka. Bet jis net pagalvojo ir tai, ko niekam ir niekados negalėtų pasakyti (nebent tik mamutei). Kai jis užaugs ir eis į gimnaziją, tai bus labai gerai, nes Eglė bus ten mokytoja. O tada jo visi vaikai turės bijoti, nes ji yra jo tikra sesuo.

— Na, kas čia per mokinyš bus? — pertraukė Sauliuko svajones vedėjas. — Ar nori mokytis?

Sauliukas taip nusigando, kad nieko negalėjo atsakyti. Jis tik nuraudo ir užlindo už sesers.

— Tai čia, tur būt, bus Mantautų jau paskutinis? — kalbėjo vedėjas, rašydamas jo pavardę.

— O kuo būsi vardu?

Sauliukas negalėjo pratarsti nė žodžio.

— Sakyk, Sauliuk! Juk savo vardą žinai, — pertraukė Eglė.

— O, tai Saulius! Tai gražus vardas! Tur būt, tu būsi labai išmintingas turėdamas tokį vardą, — juokavo vedėjas.

— Ir šešerių metu, — pridūrė Eglė.

— O! Tai jau labai senas! Kur mes tokį seną dėsimė?

Užrašymas taip ir baigėsi. Eglė atsisveikino su vedėju ir liepė Sauliukui nusilenkti.

Tik paėjus gera galą nuo mokyklos ir pasukus į Laisvės gatvę, Sauliukas nusišypsojo ir pakėlė akis į seserį.

— Na, tai kaip? Nieko baisaus nebuvo, — nusijuokė ji.

— Tikrai nieko baisaus nebuvo! — garsiai prkalbėjo Sauliukas, kad net nuskambėjo visoje gatvėje.

Patenkintas ir šokinėdamas nuo vienos kojos ant kitos, jis džiūgavo greta savo sesers ir norėjo tuoj pat eiti į mokyklą.

* * *

VASAROS DAINA

*Skamba saulės spindulių simfonija,
skamba ir mėnulio mėlyna malda,
skamba ir varpeliai vėjo vakariniai,
skamba vis padangėj vasaros daina.*

*Gaudžia gieda giesmės gilumoj giružės,
čiulba ulba naktį paunksnėj miškų,
nežinai ar vėtros, viesulai ar užė,
ar sparnai plasnoja paukščių lekiančių ...*

*Skamba aidi naktys, skamba aidi dienos,
sudreba širdyse džiaugsmo verpetai,
kol dainuos vis žemė — tu nebūsi vienas
pakartos aidus — Dievo angelai!*

*Skamba saulės spindulių simfonija,
skamba ir mėnulio mėlyna malda,
skamba ir varpeliai vėjo vakariniai,
skamba vis širdyse vasaros daina.*

* *
*

ILIUZIJA

*Praeina dienos,
kaip patvinusi upė,
taškydama
putojančias putas.
Bet kai naktis
miglose supas,
vis ateities šešėlis
lėtai sukas,
tarytum
nepermatomas rūkas,
paslėpdamas
tikrąjį savo ūpą,
šnabždėdamas švelniai
užburtom lūpom,
paišydamas
peisažus nebūtus,
apgaudinėdamas
vis mus.*

RUDENS ELEGIJA

*Rytai ... vakarai ...
— — — šiaurė ... ir pietūs ...
stoviu kryžkelėj ir kelio nežinau ...*

*Ruduo rausta paraudęs raudonai
stoviu kryžkelėj ir kelio nematau ...*

*Rudens rudame rudeny paklydau
ir savo vardą pamiršau ...
savo veido nebepažįstu,
nebežinau ... pamiršau ...*

*Rudens rudame rudeny
stoviu kryžkelėj ir kelio nerandu ...*

*Ar aš ruduo? Rudens rusva sesuo?
Ruduo! ... ruduo! ... kartoja prie kelio akmuo ...*

LAIMĖS ŽIBURIO ATRADĖJA

D. PETRUTYTĖ

Kas ji?

Tai Dr. Marija Montessori — iškilioji šio šimtmečio pedagogė, atradėja-mokslininkė, socialinio gyvenimo reformatorė, taikos klausimo sprendėja.

Savo atradimais pasinaudodama, Montessori nurodė takelį į galimą pastovią taiką ir balansuotą dvasinę ir medžiaginę žmonijos pažangą. Kaip priemonę tiems tikslams siekti ji pateikė mokslinį auklėjimo metodą, kuris buvo sukurtas, pačios Montessori teigimu, kai Apvaizda jai lėmė, mokslo pagalba, praplėsti storą prietarų klodą, susiklosčiusį per tūkstančius metų ir beveik aklinau užgožusį tikrojo vaiko dvasines vertybes, kūrybingąsias žmogaus prigimties galias.

Prieš keletą metų, Škotijos Pedagoginio Instituto rektorius yra šitaip apibūdinęs Mariją Montessori: „Mokymas yra gana konservatyvi profesija. Tačiau kiekviename šimtmete iškyla asmenybė, iš kurios dvelkteli naujas gyvenimas, uždegas žmones naujais siekiams ir naujiems darbams. M. Montessori yra viena iš tų didžiųjų asmenybių pedagogikos istorijoje. Mūsų amžiuje nėra iškilesnės pedagogės už ją. Jos vardas žinomas ne tik Europoje, bet ir visame pasaulyje.“

Daugelį jos auklėjimo principų šiandien galima užtikti įjungtus į naujasias mokymo sistemas, nors ir neminint jos vardo. Tačiau dalinis principų pasisavinimas, ne tik nevisuomet duoda teigiamus rezultatus, bet dažnai priveda prie skaudžių nusivylimų. Idomu, kodėl? Dėlto, kad Montessori sistema yra, tartum, gyvas organizmas, kurio visi organai yra labai glaudžiai susiję vienas su kitu ir kiekvieno atliekamas uždavinys turi ryšį su daugeliu kitų organų. Išjungus vieną kitą organą iš gyvo organizmo, jie nustoja pirmąsias galios ir reikšmės. Lygiai tas pat atsitinka su Montessori auklėjimo principais, kai jie yra išjungiami iš visumos ir neatsižvelgiant nei į aplinką, nei į individo įgimtasias tendencijas, imami

praktiškai taikinti. Pvzd., kad ir laisvės principas, išimtas iš M. sistemos visumos, ne tik kad pasidaro bereikšmiu, bet dažniausia įneša maišatį, kurios negiami rezultatai — sauvaliavimas, palaidumas, nepakanta (netolerancija) bei griovikiška dvasia.

M. sistemoje laisvės veikmė yra konstruktyvi. Ji įmanoma tik paruoštoje aplinkoje ir padeda individui susikurti teigiamus asmenybės bruožus: apvaldyti impulsyvumą, išugdyti pagarbą žmonėms ir daiktams, išplėtoti kūrybiškumą.

Montessori atradėja

Marija Montessori gimė 1870 m. rugp. 30 d. Renildės (Stoppani) ir Aleksandro Montessori šeimoje, Chiarvelle, Italijoje. Visą savo gyvenimą Marija buvo dėkinga tėvams už kilnių idealų įskiepijimą dar jaunoje jos širdelėje ir už pagarbą meilę ją auklėjant. Tai meilė, kurioje darniai jungėsi drausmingumas ir pagarba augančiai asmenybei.

Iš savo motinos Marija buvo paveldėjusi nepaprastą meilę ir užuojautą kenčiantiems ir skriaudžiamiems, kokių tais laikais Italijoje buvo apstu. Tas faktas išryškina mums, kodėl ji, turėdama ypatingus matematinius gabumus ir atviras duris į šią sritį, pasirinko kietą kelią į mediciną, nes į šią mokslo šventovę tada moterys buvo neįsileidžiamos.

Taip pat nė kiek nenustebina ir tas faktas, turint galvoje aukštus Marijos idealus, kai ji, po 15-kos metų sėkmingos praktikos, garsios gydytojos profesiją, pakeitė į tais laikais žemesnę — pedagogės profesiją. Tačiau šiemet minint šimtmetį nuo Marijos Montessori gimimo, jinai yra įrikiuojama į žymiųjų mokslininkų

atradėjų eiles, kuriems yra pavykę surasti pastovius dėsnius, liečiančius išorinį pasaulį.

“Jos atradimas”, anot žymaus anglų pedagogo E. M. Standing, “nėra nė kiek menkesnės reikšmės už K. Kolumbo atradimą”. Skirtumas tik toks, kad Kolumbas atrado išorinį pasaulį – Amerikos žemyną, o Montessori surado gražų, vidinį pasaulį, kuris slėpėjo mažojo vaiko sieloje po storu, įvairių nukrypimų klotu.

Kaip anais laikais nedaug kas tikėjo Kolumbu, kad už neaprepiamų vandenų galis būti turtingas žemynas, lygiai taip pat sunku buvo žmonėms patikėti, kai Montessori ėmė skelbti apie egzistuojančias potencines vaiko dvasios galias ir jų ypatingą reikšmę žmogaus formavimosi vyksme. Tačiau Marijos M. atradimas yra tiek pat objektyvus ir tikras, kaip ir Kolumbo Amerikos atradimas, arba Njutono žemės traukos dėsnis, arba Mendelio paveldėjimo lentelės.

Šiandien, kai mokslas vis daugiau ima kreipti dėmesį į žmogaus gyvenimo pradžią – kūdikystę ir vaikystę, tai Montessori atradimai, – kaip formuojasi žmogaus dvasinis pasaulis, – įgauna vis didesnės reikšmės ir svorio. Štai, žymios italų psichiatrės, Dr. Adėlaides Colli Grisoni, Milano u-to profesorės pareiškimas:

“Galima drąsiai sakyti, kad iš esmės jos (Montessori) intuityvaus bei genialaus darbo svarbumas šiaudien dar labiau išryškėja, kai vaiko psichologijos tyrinėjimai yra suintensyvinti ir vis gausesnės studijos patvirtina jos pagrindines teorijas. “*Vaiko atradimas*” – toks yra jos vienos knygos pavadinimas – yra tikras jos gilaus mokslinio darbo postulas. Lygiai, kaip Mendelio lentelės srugos, dešimtmečiams einant, palaipsniui yra užpildomos, (lentelės galiojimas, kaip tik ir yra didysis mokslininko atradimas), taip ir šios srities tyrinėtojai prisideda prie Marijos Montessori duotųjų rėmų užpildymo savo įnašais, kurie akivaizdžiai patvirtina jos atradimus. Tuo būdu jie vis la-

biau sutvirtina visuotinai globalinę bei vieningą, kad ir dar nepilną išvalgą į tikrojo vaiko esmę jo neuropsichinėje ir psichosocialinėje raidoje. Požiūrių, kurie liečia M. Montessori mokslinių išvadų tikrumą, pernelg yra gausu.”

Trumpai šitaip būtų galima apibūdinti Marijos M. atradimus:

1) Vos gimęs kūdikis jau turi dvasinio gyvenimo pradus ir dėlto jis – naujagimis – yra reikalingas gilaus mūsų dėmesio ir aiškos nuovokos jo priežiūroje. Montessori naujagimį vadina “dvasiniu gemalu”. Todėl ir teikiama naujagimiui pagelba turėtų būti dvejopa: fizinė ir dvasinė. Dabartiniu metu vis daugiau užtinkame žymiųjų psichologų-tyrinėtojų, kuriems kūdikystė, sielotyros mokslo požiūriu, reiškia pačią svarbiausiąją fazę būsimosios asmenybės susidaryme.

2) Pats vaikas yra savos individualios asmenybės kūrėjas. Niekas negali jo šitame darbe pavaduoti. Suaugėlis gali vaikui talkininkauti tikrai netiesioginiai – sudarydamas jo sveikam ir normaliam vystymuisi aplinką su reikalingais veiklos motyvais. Vaikas kuria būsimąją žmogų nenuilstamu savo veiklumu iš elementų, esančių jo aplinkoje. Nors jis ir veikia su medžiaginiais daiktais, bet jo veiklos pobūdis neturi išorinių tikslų, o tikrai vidinius arba dvasinius. Gimdamas vaikas neatsineša su savim jokių paveldėtų dvasinių funkcijų. Visos jos – inteligencija, valia, atmintis, kalba savitvarda ir kt. – yra paties vaiko palaipsniškai sukuriamos. Šitam didžiam uždaviniui įvykdyti vaikui yra apdovanoti ypatingais “jautriniais laikotarpiais”, kurie yra praeinamo pobūdžio. Tai nepaprastos svarbos atradimas. Šiuolaikiniai tyrinėtojai suranda tas pačias galias, tik jas kitaip pavadina: kritiškais laikotarpiais arba ispaudais. Nuo to, kaip šitie “jautriniai laikotarpiai” yra išnaudojami, priklauso būsimos asmenybės stiprumas arba menkumas, puošnumas arba skurdumas.

(Bus daugiau)

N. LIAUTUKAITĖ

PABAIGTUVĖS

PABAIGTUVĖS

K. LEONAITIENĖ-GUSTAITYTĖ

Rugpjūčio pavakarė. Laukuose jau nutilo mašinų dūzgimas, dalgių plakimas. Prie beržynėlio, rugių lauke, vyrai stato paskutines gubas, merginos pina rugių vainiką, dainuoja. Pabaigtuvės.

Sode, liepų apsuptoje altanoje sėdi Birutė su klases drauge Regina, kuri šiuo metu vasaroja pas ją, ilsis vaišinguose Giedrių namuose.

— Palauk, Reginut, pasiklausyk, — nutraukia pokalbį Birutė niūniuodama iš tolo girdimą melodiją.

— Girdi, kokios gražios rugiapjūtės dainos. Aš jas labai mėgstu tik gaila, kad vos keleta dienų metuose jos teskamba laukuose. Nežinau, iš kur kilęs šis paprotys, nežinau, ar kitur taip yra, bet pas mus rugiapjūtė turi tam tikras apeigas, senas tradicijas.

— Kuo ypatingos tos apeigos? — susidomėjus klausia Regina.

— Ach, tu miesto dukrele, nepažįsti kaimo romantikos, senų jo papročių, — juokaudama tęsė toliau pasakojimą Birutė.

— Pirmą dieną, kai tik rugius pradeda kirsti, kai auksinėj parugė sublizga dalgiai, o paskui seka linguodamos raudonskruostės merginos, tėvelis, žinoma, nueina brandžiaus rugeliais pasidžiaugti, kirtėjams sėkmės palinkėti. Tik užėjus jau ant rugienos viena iš merginų pribėga su puokšte rugių ir užriša jam ant rankos. Atseit, tėvelis surištas, jis turi išsipirkti. Na, ir ką gi, patenkintas šypsosi jis ir traukia pinigą iš kišenės, susimoka. Ir mus, dukras, mamytė nusiųsdavo, tai šalto gėrimo asotį, ar ankstyvų obuolių, ar juodų, prinokusių vyšnių nunešti kirtėjams atsigalvinti. Pirmą kartą užėjus ant rugienos ir mus surišdavo,

ir tekdavo išsipirkti. Tokia jau tradicija, visi šeimos nariai kirtėjus aplanko, susimoka.

Birutė baigia pasakoti, ir abi draugės klausosi artėjančios dainos. Birutė tyliai taria dainos žodžius, pritaria iš tolo girdimai melodijai.

*Oi, tu rugeli, tu žiemkentėli,
Tu nebijojai šaltos žiemelės,
Tik pabijojai jauno bernelio,
Jauno bernelio, plieno dalgelės...*

Balsai pamažu artėja. Plačiu, ištįsusiais topoliais nusodintu keliu, pabaigtuvių eiseną eina prie vartų. Priekyje jaunos, saule nudegusios merginos, viduje jų dainininkė Ona su rugių vainiku ant galvos. Užpakaly vieni dalgiais, kiti grėbliais nešini seka vyrai.

Tuo metu prie namo durų kiemo pusėje vyksta pasiruošimas vaišėms. Jaunesnės Giedrių dukros padeda šeimininkei, ruošia ilgą stalą. Ant suolo šnypščia alaus bačka, ant stalo kvepia skilandis, spirgiuose mirksta ant lakštų kepti bulviniai blynai. Pjaustomas sūris, dešros, kraunami pyragai.

Prie gonkų laksto su kibirais vandens keletas jaunesnių dvaro vyrų. Ūkvedžio sūnus Jurgis, įlipęs šalia durų į plačiašakį kaštaną, šaukia:

— Antanai, duok man kibirą čia, o tu stok iš kito šono ar lipk į kitą medį. Vyrai, nesigrūskit visi prie durų, liškite už klombo tvoros. Kai mes pilsim iš šonų tai jos mesis į klombą. Žiūrėkit, kad visom tektų, reik jas pašventint...

Birutė su Regina stovėjo gale namo po alyvų krūmu ir sekė šį subruzdimą.

— Bėgam, Regina, nes teks ir mums čia.

Ismukusios į vidų sustojo prie lango, kad geriau matytų šia eigą, kuri Reginei dar buvo niekad nematyta.

— Vyručiai, nesupilkit perdaug merginų, neturėsit šokikų, — stovėdama tarpdury juokavo šeimininkė.

— Nieko, išdžius, vakaras šiltas — atsiliėpė balsas iš krūmų.

— Mergaitės, užsidarykit langus — kreipėsi ji į dukras stovinčias prie pravirų langų, — matau, čia smarkiai pasiruošta, kambariai bus pilni vandens.

Prie durų viskas nutyla, Gonkose Giedrienė laukia vainiko. Eisena priartėjusi sustoja prie durų. Merginos jau prikirusiais balsais traukia paskutinę dainą:

*Išcik, paniute, ant dvaro,
Priimk vainiką nuo baro,
Kiek tam vainike varpelių,
Tiek mes prikirtom rikelių.
Oi sunku, sunku stovėti,
Rugių vainiką turėti,
Lenkiu galvelę žemiausiai,
Duodu vainiką gražiausiai...*

Tariant šiuos žodžius šeimininkė ima vainiką nuo palenktos galvos ir įspraudžia penkinę merginai į ranką. Nespėjo šeimininkė nei gonkų durų uždaryti, o vanduo jau pasipylė. Merginos spiegdamos metėsi į visas puses. Klyksmas, juokas kieme ir sode, o prie durų balos vandens, kaip po gero lietaus.

Medžių šakose spalvotuose gaubtuvuose žybcioja žvakių šviesa. Vyresnieji susėdę apie ilgą stalą užkandžiauja, šnekasi. Jaunimas, paskubom pasikeitę sušlapusius rūbus, susirinkę juokauja, dalinasi išgyventais nuotykiiais. Giedrys sukinasi aplink stalą. Vienam alučio, kitam skaidriosios stikliuką pila. Vaišina, ragina išgerti.

— Bravo mūsų vyrai! Ir šiomet pirmieji rugelius nukirtom, pralenkėm kaimynus — prisėdęs šalia ūkvedžio juokavo jis.

— Tai jau ponas tik vyrus giriat, — atsiliėpė šimtadarbė smarkioji Katrė, — o jei mes nebūtume jiems ant kulnų lipę, tai kažin ar šį subatvakarį būtume paбаigtuvs šventę.

— Čia tai jau tiesa, — pritarė jai Giedrienė, — vyrai sustoja tai dalgius paplakti, tai pypkes užrūkyti, o merginos spaudžia, varo juos pirmyn. Kas gi nežino Linksmakalnio merginų, jos ir į tancių ir į rožančių — visur pirmutinės, — pridūrė ji.

Prie vartų pasigirsta armoniko garsai ir smuikas sugirgžda. Jau ir muzikantai čia. Valgę, nevalgę jaunimas sukrunta, atgyja. Muzikantai užtraukia polkute. Senukas Gintaras, septintą dešimtį jau įpusėjęs, Giedrių ūkyje jau ketvirtį šimtmečio išvaręs, visad pilnas energijos vidury aikštelės trypdamas užtraukia:

*Šokit mergos, kad ir basos,
Čia ne purvai ir ne rasos...*

Priėjęs prie Jurgio jis kumštelėja į pašonę.

— Tai ar vyras esi ar kelmas? Ko lauki? Šuk mergaitę katrą — padrašina jis. — Ach, kad jaunesnis būčiau, vyruti, tai iš šito žvyro tik dulkės po kojom liktų. Tai šokdavau, broliuk! — prisiminęs jaunas dienas pasididžiuoja senukas.

Paragintas Jurgis nedrąsiai prieina prie Birutės ir išveda ją šokti. Sukrunta ir kiti, ir dunda žemė po kojom. Polkutė pačiam smagume. Šoka vyrai patrepšdami, paūkaudami, net pritūpdami, kad tik smar-

kiau, kad triukšmingiau būtų. Dulka merginų sijonai, laksto šliurės į šalis: basom smagiau šokti.

— Na, Jurguti, kada į vestuves pakviesi? — šokdamas klausia Birutė — atmink, žadėjau pirmąją pamergę būti, jei su Onute prie altoriaus eisi.

— Tai, kad dar nežinau ar ji už man eitų? — sumišęs sako Jurgis.

— Sena patarlė sako: "Nesigailėk anksti atsikėlęs ir jaunas vedęs". Nedelsk, Jurguti — ragina jį besidairydama į šokančius, lyg ko jieškodama.

— Ratukas! — sušunka Birutė. — Merginos į vidurį. Renka naujus šokėjus! — ji vėl sušunka, kai Onutė stovi prieš Jurgį. Jurgis geras šokikas ir gražus bernas, grįžęs iš kariuomenės jis lankstesnis, mandagesnis. Mielai dar vieną kitą šokį sušoktų su juo pati Birutė, bet ji žino kambarinės Onutės silpnybę jam ir nenori trukdyti jos laimės. Muzikai nutilus suskamba daina. Vyrai susibūre po plačiašake pušim, užtraukia ištisinę:

*Šią naktelę miego nemiegojau,
Palankėlį žirgelius daboju...
Ei, mergele, močiutės dukrele,
Ar tu eisi už manęs bernelio...*

Merginos tęsia:

*Eiti eičiau už tavęs bernelio,
Gaila palikt močiutės dvarelį...*

Užstalėj susėdę šnekučiuojasi vyresnieji. Prie klombo tvoros dvi papurusios baltaplaukės galvelės, ūkvedžio anūakai, spokso užrietę galvutes į mirgančias įvairiaspalves šviesas medžių šakose, krimsdami baltą pyragą. Giedrių namuose, nuo senų laikų, tokia tradicija, kad visi samdiniai ir seni ir maži susirenka į pabaigtuvių vaišes. Visiems pramoga.

Kur buvęs, kur nebuvęs į tarpą merginų įsisuka vėl Gintaras. Suplojęs rankom, patrepšdamas naujom medinėm klumpėm užtraukia:

*Noriu miego, saldaus miego,
Negaliu užmigti,
Jaučiu kaime merguželę,
Negaliu nueiti...*

Linksmas senukas, o stikliuko padrašintas linksminą visus, suka jauniausią Giedrytę, ragina kitus. Muzikantai tęsia pradėtą melodiją, sukrunta ir seni, ir maži.

JANINA NARŪNĖ

VASARA

*O, vasarėlė! —
dangaus mėlynė
be debesėlio!
Tarp rugių miško
linksmai ištiško
rugiagėlės.
Rugių paradas
auksinėm varpom
mums duonos žada!
Duonos kasdienės.*

• ŠEIMA IR AUKLĖJIMAS

IZRAELIO GOLDA MEIR

PRANYS ALSĖNAS

Šiuo metu, dar vis neišsprendžiant taip vadinamą Artimųjų Rytų krizę, mažytė Izraelio valstybėlė pasidarė itin kontraversinis kraštas. Dėl tos krizės suka galvas ne tik mažieji ar "vidutiniokai", bet ir patys didieji, jų tarpe ir JAV.

Šia proga norėtusi bent trumpai parašyti apie labai ryžtingą moteriškę, Goldą Meir, dabartiniu metu vadovaujančią Izraelio vyriausybei.

Prieš keletą metų ta pati Golda Meir turėjo Izraelio užsienio reikalų ministerio portfelį ir tada, kiek prisimenu, vienas spaudos bendradarbis, pasigavęs ją (Goldą Meir) Jungtinių Tautų Rūmuose, kreipėsi su šitokiais klausimais:

— Manyčiau, jog dažnas norėtų žinoti, kaip gi jaučiatės būdama bene vienintelė šiuo metu moteris užsienio reikalų ministere visame pasaulyje?

Ji gi, pirmiausia užsidedusi cigarete ir sėsdama į UN balta oda padengtą fotelį, šyptelėjusi tarė:

— Taip, teisingi jūsų spėliojimai. Beveik kiekvienas nori žinoti, kaip aš jaučiuosi savo tarnybiniame poste, būdama moteris. Į tai turėčiau atsakyti, kad jaučiuosi gerai. Jaučiuosi gerai kaip moteris, taip lygiai gerai ir kaip užsienio reikalų ministere. Nežinau, kaip aš jausčiausi šiose pareigose būdama vyrų, nes vyrų niekad nesu buvusi. Pagaliau, aš niekad nebuvau ir pagalvojęs apie savo turimas pareigas ir savąjį moteriškumą kartu.

Golda Meir, galimas daiktas, daugiau kam yra žinoma pagal pirmąją savo pavardę, kuria ji turėjo ligi. berods, 1956 metų. Ji tuomet vadinosi Golda Myerson. Pakeisti pavardę jai sugestionavęs anuometinis Izraelio premjeras David Ben-Gurion, kuris norėjęs, kad visų kabineto narių pavardės skambėtų tikrai hebraiškai.

Ponia Golda Meir jau perkopusi per 70 m. amžiaus našlę. Ji gimusi Kijeve, Ukrainoje. Kai ji buvo aštuonerių metų amžiaus su tėvais emigravo į JAV ir apsigyveno Milwaukee. Išsimokslinimą Golda gavo JAV, vėliau ji mokytojavo.

Turėdama 23 m. jau buvo išteklėjusi. Golda, būdama karšta sionistė, kartu su savo sionistu vyru Morris Myerson, išvyko į Palestiną. Tenai jie mokėsi kaip vesti vištų ūkį ir dirbo Merhaviah kolektyviniam ūkyje, šiaurinėje Palestinos dalyje.

Vėliau Golda pradėjo reikštis politiniame gyvenime ir aktyviai įsitraukė į Izraelitų darbo partijos Mapai veiklą.

Isteigus naują Izraelio valstybę, Golda Meyerson buvo paskirta tos valstybės ambasadoriumi Maskvoje. Ji grįžo iš tenai į Izraelį 1949 m. ir buvo paskirta darbo ministerio pareigoms. Po to, buv. Izraelio užsienio reikalų ministerei, Moshe Sharett, atsistatydinus, ji buvo pakviesta tvarkyti Izraelio užsienio politikos reikalus. Gi dabar jai tenka būti dar augštesniam ir svarbesniam poste — Izraelio premjere.

Golda Meir esanti švelnios sielos moteris, mėgstanti muziką, teatrą, literatūrą ir t. t. Deja, šiuo metu, esant ypač komplikotai padėčiai Viduriniuosiuose Rytuose, jai netenka sumegsti laisvo laiko naudotis tuo, ką mėgsta šalia tiesioginių pareigų.

ŠEIMŲ IRIMO PRIEŽASTYS

Ilgametis Penssylvanijos State universiteto profesorius dr. Clifford R. Adams (psichologas ir psichiatras), Enciclopedia Britanica konsultantas, pateikė visuomenei savo ilgų tyrimų raportą apie "amerikinę santuoką". Jis pristato savo stebėjimų davinius, patirtus iš 6.000 šeiminių nuotykių. Ir "amerikinės santuokos" klausimu Adams yra pesimistas. Tarp kitko sako: "Laimėti laimingą santuoką yra mažiau šansų negu Las Vegas loterijoje laimėti pinigų gamblerinėmis mašinomis: Ši savo teiginį jis remia štai kuo: "Nuo to laiko, kai po 2 pasaulinio karo prasidėjo "seksualinė revoliucija, seksualinis pasitenkinimas, pasidarė vyrams svarbiau negu moterims. Draugystė yra pirmas sąmoninis veiksnys vyrui, renkantis sau žmoną. Po to eina seksas, meilė, sentimentas, po to eina namai, šeima, gyvenimo akstinai, gyvenimo saugumas. Moteris pirmon galvon ieško meilės, efekto, sentimentų. Nori būti geidžiama, mylima, būti ilgesio objektu. Po to eina gyvenimo saugumas, namai, šeima ir tik šeštoj vietoj seksualinis malonumas." Iš šio psichinio skirtumo kyla disharmonija tarp vyro ir moters, todėl Adams klausia, kaip tokiomis sąlygomis gali santuoka būti tvirta, pastovi! Kai vyras žiūri moteriai į akis, o moteris vyrui, jie skirtingai įsivaizduoja meilę." Ir prof.

Adams iš to psichinio vyrų ir moterų skirtumo daro išvadą, kad JAV oficiali statistika yra klaidinanti, nes jei turėsime galvoje vien oficialius santuokos panaikinimus bei divorsus, tai jų bus tik 28%, vadinasi, iš 100 santuokų tik 28 baigiasi divorsu, bet jei turėsime galvoj ne vien divorsus per teisimą, o ir šeiminius dezertirus, tai tuokart gausime skaičių, artimą 40%. O jei prie to pridėsime visas santuokas kurias vadiname liguistomis — kai vyras su žmona gyvena kartu tam tikrais apskaičiavimais, bet vienas antro nekencia, tad laimingų santuokų gausime ne daugiau kaip 25%. Taip 75% santuokų yra nenusisekusios, nedarnios, nelaimingos.

Šį klausimą prof. C. R. Adams pradėjo tyrinėti 1939 metais ir pradėjo nuo aukštųjų mokyklų studentų. Tarp kitko jis rado, kad dažniausiai skiriamasi trečiaisiais metais po susituokimo, o pusė išsiskyrusių vyrų ir moterų atsikanda per pirmuosius septynerius santuokos metus. "Perdaug santuokų remiasi lytiniu patrauklumu, o tatau ir yra katastrofiška. Fiziškai patrauklinio patrauklumo, dažniausiai nemato kitų savo partnerio sielos bruožų, todėl tokios santuokos paprastai baigiasi skrybomis", sako C. R. Adams.

Ką prof. Adams savo studijos išvadoje sako, yra teisinga, bet jis praeiti, kad žmogaus psichiniam gyvenimui, turi įtakos ne vien tai, kuo vyriška psichika skiriasi nuo moteriškos, bet ir tai kokios įtakos vyro ir moters psichikai daro pasaulėžiūra, sąžinė, gyvenamoji socialinė aplinkuma. Ypač žalioje jaunystėje įkvėpti moraliniai idealai ir pagaliau bendra vyro ir žmonos meilė savo vaikams. Kai vyras myli savo vaiką ar vaikus, negali visa širdimi nekėti jų motinos, o moteris negali beatodairiškai nekėti savo vaikų tėvo. Bendra meilė savo vaikams "neutralizuoja" savitarpio neapykantą, jei ne visai, tai bent sumažina ir padaro ją pakenčiamą šeiminiui sugyvenimui.

Pasaulėžiūra, gyvenimo filosofija, gyvenimo tikslo supratimas verčia žmogiškai sugyventi, laikytis duotos priesaikos. Tiesa, tatau ne visada garantuoja darnų, meilingą vyro su žmona sugyvenimą; pasitaiko tragiškų įsimylėjimų, bet jie nevisada veda į divorsą, ypač jei yra vaikų.

Be to, sąžinė verčia kontroliuoti seksualinį instinktą ir ypač seksualinę satisfakciją. Jei prof. Adams savo tyrimuose būtų atkreipęs į tai dėmesį, tai nebūtų padaręs išvados, kad tik 25% santuokų Amerikoje yra darnios, laimingos; yra daug santuokų, kurios nėra laimingos visu 100%, bet jos neišira, nes kiti akstinai suvaldo sąmonines aspiracijas bei veiksmus.

J. Gobis

Nuoširdžiai užjaučiame ilgametę centro valdybos narę

ADELĘ ŠIMKEVIČIENĘ su šeima,
mylimam vyrui ir tėvui mirus —

K. L. K. M. D. centro valdyba ir "Moters" redakcija

POETĖ ZENTA TENISONAITĖ-HELLEMANS

nuo 1945 m. gyvena Amsterdame, Belgijoje. Gimnaziją baigė Lietuvoje, studijavo mediciną Kauno V. D. universitete. Poezija pradėjo domėtis dar būdama gimnazijoje. Plačiai bendradarbiauja lietuviškoje spaudoje. Yra parašiusi lietuvių poetų eilėraščių rin-

kinio vertimą flemundų kalba, kuri rengiasi atspausdinti flamandų poezijos žurnalas "De Bladen voor de Poëzie" ir pradėjusi versti lietuvių tautosaką (pasakas, padavimus, mįsles, patarles ir t. t.). Ateityje numato versti lietuvių autorių romanus.

K. Donelaičio aukšt. ir žem. mokyklų skyrių ir klasių globėjos. Iš kairės į dešinę sėdi: B. Matutienė, E. Giečienė, Z. Pocienė — parengimų vadovė, V. Kosmonienė — pavaduotoja, B. Petraitienė. Stovi: N. Jurksaitienė, D. Karužienė, K. Miečienė, E. Kielienė, N. Gaižutienė, A. Dirkienė ir D. Žukauskienė. Nuotraukoje trūksta: A. Kleizienės, R. Kučienės, D. Balčienės, L. Aleksienės, I. Rimavičienės ir I. Jurgilienės.

Nuotr. V. Noreikoz.

Chacagos Lietuvių Moterų Klubas turėjo puošnų popietį Beverly Country Club, kur buvo pagerbtos 1970 debiutantės: Sharon Botica, Marilyn Brazytė, Anita Giedraitytė, Rūta Giedraitytė, Dalia Jasaitytė, Carolyn Kasarskytė, Sharon Keech, Carol Statkutė-Krajček, Joana Markevičiūtė, Mary Pudge, Rožytė Rudytė ir Mary Jo Wencus. Visos debiutantės, laikydamos ramunėlių puokštes, maloniai priėmė neres ir jų svečius. Visi turėjo gerą progą asmeniškai su jom susipažinti ir pasikalbėti. Po lengvų pietų debiutantės turėjo savo pasirodymą. Sharon Botica ir Harily Brazytė pianiniu pasikambino, Rožytė Rudytė, Dalia Jasaitytė ir Rūta Giedraitytė lietuviškai padeklamavo ar skaitė, Anita Giedraitytė padainavo savo sukurtą dainą, Joana Markevičiūtė recitavo monologą ir Carolyn Kasarskytė buvo išstačiusi meno parodėlę savo įvairių kūrinių. Po programos sekė gintarų įteikimas. Buvusios pirmininkės ir Valdybos narės įteikė gintarines apikakles kiekvienai mergaitei. Užbaigdamos iškilmės debiutantės, išreikšdamos savo meilę ir dėkingumą p-niai Genovaitei Maluskienei už jos pasišventimą, kuri parodė mokindama jas šokti, įteikė gražų gintarinį žiedą. Šiam gražiam popiečiui šeiminkavo jaunesnės klubo narės, ponios Atherton, Paliulionienė ir Traub.

Muz. O. Metrikienė, gyv. Los Angeles, III. 15 buvo pagerbta 50 m. muzikinės veiklos ir 35 m. vedybinio gyvenimo suakakčių proga. Ji vadovavo moterų "Sutartinės" septeitui, dabar vadovauja "Vakarų aidų" ansambluiui.

Dail. Nijolė Vedegytė-Palubinskienė su keturiais savo kūrinių dalyvauja visa rugpjūčio mėnesį truksiančioje Massillon muzėjaus XXXIV metinėje Ohio valstijos dailininkų parodoje.

Alice Stephens — Anelė Steponavičienė, muzikė, solistė, dirigentė, muzikos mokytoja ir dainavimo bei piano studijos vedėja, paminėjo 65 m. amžiaus ir eile muzikinės veiklos suakakčių. Didelių laimėjimų pasiekė ypač su savo 1939 m. suorganizuotu lietuvių ansambliu, šiuo metu vadovauja kameriniam "Aidų" ansamblui.

EMILIJA ČEKIENĖ

Viena iš mėgiamiausių mūsų operų yra G. Verdi La Traviata, kurioje primadonos Violetos rolę š. m. kovo 31-ą ir balandžio 2 dieną puikiai atliko per trumpą laiką spėjusi dainavimo mene aukštai iškilti Metropolitan operos solistė, mums gerai pažįstama Lilija Šukytė.

Jau tikrai tą programą atvertęs lietuvis juto malonų kutenantį pasididžiavimo jausmą vaidintojų saraše matydamas pirmą vietą lietuvišką pavardę "Violeta — Lilian Sukiš" ir t.t. O O keleta dienų prieš tai Met. operos žurnale matėme jos nuotrauką su trumpu aprašymu ir pranešimu apie artimiausiu laiku numatomus atlikti jos vaidmenis.

Traviatoje Lilija iš karto užbūrė operos publiką su dideliu meniniu talentu atskleidama scenoje visuomenės atstumas ir pažemintos Violetos tragedija. Tai retenybė, kad viename asmenyje yra įkūnyti visi reikalingi talentai: balsas, vaidyba, grakštumas, laisva laikysena scenoje, grožis ir jaunystė, kurioje ji taip anksti jau yra pasiekusi tokio aukšto meninio lygio. Jos balsas, gestas, mimika, žodis ir muzikinis garsas organiškai susieti su vaidmens įkūnijimu. Ji tobulai naudoja operos solistės kūrybinės išraiškos priemones. Puikiai išlavinta meninė intucija, aukšta vidinė kultūra.

Lilija Met. operoje atsirado tikrai prieš keturis metus iš tolimos Kanados, kur ją atrado šios pasaulinio garso operos vadovai ir atsikvietė į New Yorką, Metropolitan operą, pradžioje patikėdami tik mažas lyrinio soprano roles ir, kaip matome, per trumpą laiką įvertino, nes ji pasiekė tarptautinio pirmosios operos solistės vardo. Atlikusi dviejuose pastatymuose Violetos partiją, už poros dienų koncertavo Čikagoje LF ruošiamame jos rečitalyje, kur ji taip pat vietos laikraščiuose JAV muzikos kritikų buvo aukštai įvertinta, ir grįžusi iš Čikagos po dviejų dienų kartu su mamyte Z. Šukienė išskrido į Europą, kur buvo pakviesta pakartoti pernai su dideliu triumfu vokiečių muzikos kritikų priimta Mocarto Così Fan Tutte Fiordiligi primadonos vaidmenį Bavarijos valstybinėje operoje. Ten jos laukė daug darbų. Pirmiausia bus filmuojama pernai statyta opera televizijai. Be to, dainuos Štrauso operoje Capriccio grovienės vaidmenyje, Mocarto Figaro vestuvėse, Micaela Carmen operoje ir pakartos bernykštį savo debiuto vaidmenį Fiordiligi.

Iš Europos, Muencheno Lilija grįš į New Yorko Met. operą vėlai rudenį, lapkričio mėnesį, čia dainuos pirmąją rolę Euridice Gluck operoje Orfeo ed Euridice ir tai atlikusi, už poros mėnesių vėl išvyks į Europą tęsti savo išpareigojimą. Su protarpiais Europoje žada išbūti apie 8 mėn.

I tarptautinį dainos meno pasaulį Lilija atėjo savo jėgomis ir, ryžtingu darbu ir talentu, be kokių nors garbintojų užnugario, be protekcijų, be apmokamos reporterių reklamos, ką pabrėžė ir vyriausias bei savo reikalavimais pagarsėjęs Met. operos valdytojas P. Bing kovo 15 d., New Yorke įvy-

kusiam specialiam koncerte, savo kalboje pažymėdamas, kad Met. opera esmėje nėra jaunų talentų ugdytoja, bet renkanti iš viso pasaulio talentus jau kitų tinkamai paruoštus, ir todėl per visą savo egzistavimo laikotarpį pačioje Met. operoje iš mažų iškilo tikrai keturi talentai: Teresa Stratas (graike), Justino Diaz, George Shirley ir Lilian Sukiš.

Stebint Lilijai likimo skirtą tokį sėkmingą ir malonų karjeros gyvenimo kelią pravartu žinoti, kad ne visuomet jai buvo likimas toks palankus ir geras, kad ne vien rožėmis, bet ir dygliais jai kelią pabarstė, per kuriuos eidama ji tačiau nesuklupo.

Lietuvoje gimusi, dar beveik jo nepažinusi, neteko savo tėvelio, kurį mirtis išplėdė pačiu kritiškiausiu karo metu. O kas nežino našlaitės dalies ypač karo metu. Žinoma, didžioji nelaimės dalis teko nešti jos mamytei, bet ne maža ir jai mažametei netekus šeimos pagrindo, maitintojo ir užuovėjos nuo gyvenimo audrų pasislėpti. Ir taip likimo blaškoma kartu su kitais tautiečiais pasitraukė nuo Lietuvos okupanto į vakarus ir paūgėjusi dirbo, visomis jėgomis siekdama geresnio rytojaus.

Baigusi Kanadoje muzikos konservatoriją, u-te kalbas ir lituanistinę mokyklą, kaip minėjau, buvo pakviesta į Met. operą ir pirmą kartą atvykusi į New Yorką sužinojo, jog tą vakarą New Yorkas yra tamsus ir viešbutyje, į skirtą jai kambarį 14 aukšte, buvo tamsoje laiptais vedama. Ta kelionė

jai metais pavirto, kurios niekad neužmirš. O juk prisimename, kaip traagiškai mes patys newjorkiečiai tą pergyvenome, o ką bekalbėti apie naujai atvykusį ir miesto nepažįstantį.

Dar jaunam Met. dainininkui yra svarbu ir malonu gauti pirmąją rolę. Praėjusių metų rudenį Lilijai buvo skirta Haensel und Gretel operoje titulinė Gretutės rolę, bet prasidėjus ir užsitęsęs Metropolitan operoje streikui, šis pastatymas nebeįvyko. Pavėluotai pradėtas operos sezonas neturėjo laiko ruošti naujiems pastatymams ir kartojo tik buvusius.

Tačiau Lilija streiko laiką išnaudojo pasiruošimui savo rečitalio, kuris turėjo įvykti kovo pradžioje Čikagoje, bet ir vėl staigmena. Susirgo flu ir turėjo mėnesiui atidėti tą koncertą, o kitą, turėjusį įvykti Kanadoje, visai atšakyti. Tuo laiku taipgi neteko vienos pirmosios rolės Met.

Po tų visų netikėtumų bei pergyvenimų visi darbai atsiliko, kuriuos jai teko įgyvendinti vieną kas antrą dieną, iš kurių paskutinis buvo koncertas Čikagoje. Bet ir vėl bėda: sustreikavo lėktuvai ir kėlė didelį rūpestį, kaip Čikagą pasiekti. O taip pat už dviejų dienų turėjo skristi į Europą, ir čia vėl buvo rūpestis dėl lėktuvo gavimo, nes sekanti sekmadienį buvo kviesta dainuoti jau ten primadonos Mimi rolę La Bohemos operoje.

Reikia paminėti, kad muzikos kritikai JAV laikraščiuose jos koncertą puikiai įvertino, o "Chicago Today" meno kritikas Kenneth Sanson pabrėžė, kad jos balsas panašiai skambėjo, kaip Joan Sutherland prieš šešerius metus, tačiau kai kur ją net pralenkdama. Ir kiti Čikagos laikraščių muzikos kritikai jai negailėjo gražiausių

LILIJĄ

ŠUKYTĖ

Nėeilinių gabumų juristė, Birutė Grigaitytė - Novickienė atliko milžinišką istorinės reikšmės darbą: ji parašė 200 pusl. knygą "The Lithuanian Woman" anglų kalba, talkinant I. Banaitienei, M. Noreikienei ir Liet. Moterų Klubų Federacijos Pirmininkei V. Jonuškaitei-Zaunienei-Leskaitienei, knygos įžangos autorei.

Ši gausiai iliustruota veikalą išleido Liet. Moterų Klubų Federacija liuksine laida. Pagarba ir dėkingumas minėtai organizacijai, išleidusiai į pasaulį labai lauktą knygą. Jos tikslas — informuoti svetimtaučius apie žymesnes lietuves, pradedant legendariniais senovės laikais ir baigiant mūsų dienomis išsivijoje.

Septynių skyrių knyga, kuriai autorė rinko medžiagą eilę metų, yra graži dovana angliškai skaitantiesiems: tiek svetimtaučiams, tiek ir lietuviams nemokantiems lietuviškai skaityti. Jie galės pasigrožėti nuotraukų gausumu, vartydami knygos — lyg albumo — puslapius. Men. Paulius Jirkus nupiešė dailių viršelį ir vinjetes lietuvių liaudies stiliume.

Turinys planingai suskirstytas į septynis skyrius:

1. Legendarinė Lietuvos moteris gijoje senovėje.
2. Iškilioji lietuvi istorinėje Lietuvoje nuo Karalienės Mortos ligi Lietuvos padalinimo.
3. Lietuvė didvyrė kovoje prieš caristinės Rusijos jungą.
4. Lietuvos aktyvumas bei veikla Nepriklausomybės atgaunant ir Nepriklausomos Lietuvos laikais.
5. Lietuvos — patriotės vaidmuo sovietų okupacijos laikais tėvynėje ir žiaurioje tremtyje — Sibire.
6. Lietuvė emigrantė ir jos veikla laisvajame Vakarų pasaulyje.
7. Lietuvos — narės tarptautinės organizacijos General Federation of Women's Clubs ir jų veikla JAV-ėse, ir kitur.

Knyga įdomi, lengvai suprantama kalba parašyta, labai rekomenduojama visoms įsigyti. Tenka sveikinti mūsų pažangiasias moteris, prasmingu darbu prisidėjusias prie lietuvių kultūros puoselėjimo sunkiame išsivijos kelyje. Apdairios redaktorės, gal negalėjo paminėti visų tebeveikiančiųjų moterų, turinčių artimųsios anojės pusėje. Joms tebus skirtas ateinantis istorijos lapas.

žodžių. Sprendžiant iš jos pasirodymų, ji yra iškilusi ir dar toliau kylanti savo karjeroje.

Baigiant noriu priminti, jog ne kartą man teko girdėti lietuvių klausytojų pageidavimus jos koncertuose operos arijų, kurių ji į savo programą neįtraukia, o pasirenka sunkią klasinę, aukšto lygio muziką, nors tuo gal ir praranda dalį publikos simpatijų. Bet, jei ji pasirinktų mišrią programą iš įvairių daugelio kūrinių nuotraukų, tai muzikos kritikai visai nevertintu. Mėgėjui dainininkui yra daugiau leidžiama.

B. GRIGAITYTĖ-NOVICKIENĖ

"The Lithuanian Woman", published by the Lithuanian Woman's Clubs Federation, Brooklyn, N. Y. 1968. Kaina — 5 dol.

Lietuvių Katalikių Moterų Organizacijų Pasaulinė Sąjunga (LKMOPS) paskutiniaisiais mėnesiais tarptautinėje plotmėje buvo atstovaujama: 1) Vokietijos katalikių moterų kongrese Freiburge ir 2) Europos pasauliečių apaštalavimo suvažiavime — forume Innsbrucke (Austrijoje). Abiejuose šiuose suvažiavimuose LKMOPS atstovavo B. Šlepetytė-Venskuvienė (iš Pariziaus) — Sąjungos atstovė tarptautiniams ryšiams.

Kristijono Donelaičio aukšt. mokyklos abiturienės Čikagoje užbaigtuvių proga dainuoja. Akordeonu pritaria dainavimo mokytojas Vyt. Gutasas.

Nuotr. V. Noreikos

Lietuvių šalpos dr. ja Vokietijoje pabaigė pernykščius metus veik dvi gubai padidėjusiu narių skaičiumi. Pradžioje metų turėjo 28, o baigė su 54, iš jų 12 gyvena užsieniuose. Laukiama buvo žymesnio prieauglio.

Pradėjėjai ramina save viltimi, kad pritarimas pagausės d. jai plačiau veikiant. Jei atsiminsime, kad Vokietijos lietuvių bendruomenėje yra apie 800 narių, tai d. jai jau priklauso 5% visų narių. O oficialiose vokiečių statistikos rašoma, kad pamaldas bažnyčiose taip pat lanko tik apie 5—7% visų tikinčiųjų, tai nenusimename ir mes. Norime tikėti, jog medžiaginei gerovei didėjant ir pasiturintieji lietuviai vis dažniau pagalvos, kad DM 1.— aukodami per mėnesį moksleivijai šelpiti, jie tikrai nebankrutuos. O juk nario mokestį dr. joje ir sudaro tos DM 12.

Taip buvau nusistatęs ši kartą atversti naują d. jos veiklos lapą, bet, sakoma, kiekvienas kalba apie tai, kas jam skauda. O man, iš tiesų, skaudu ir gaudu, kad taip mažai teliko entuzmo patiems ką nors pradėti, bei pradėjus paremti. Lig šiol tik vienas originalas yra prasitaręs, kad moksleivių šelpimas esąs pavyzdinai sutvarkytas, ir kad "Labdara" esanti nebereikalinga.

Tą naująjį lapą "Labdaros" veiklon įrašo ne artėsnieji Vokietijos, bet tolimų užjūri broliai lietuviai. — Pirmiausia "Labdarą" parėmė tokios pat moksleivių šalpos "Žiburėlio" d. jos Detroito skyrius. Pagrindinis d. jos "šelpiamasis" buvo ir pasiileka Vasario 16 gimnazija. O pernai d. ja pakojo ir "Labdarai" 100 dolerių. Nuoširdžiausiais linkėjimais skatinamas d. jos valdyba, J. Jonynas įstojo d. jon ir pažadėjo kasmet mokėti 10 dolerių nario mokesčio. Pastoviais rėmėjais pasižadėjo būti buv. Vokietijos Bendruomenės Krašto v. bos pirmininkas prof. Pr. Zundė, dr. B. Matulionis J.A.V. ir dr. A. Gerutis su ponija Šveicarijoje.

1952 m. Čikagoje buvo įsteigtas Dr. Vydūno Šalpos Fondas. Jo paramos susilaukdavo ir Vokietijoje mokslus einantis jaunimas. Ligi šiol Fondas šelpdavo ir duodavo paskolas tiesioginiai. Dabar Fondas nusistatė teikti paskolas per "Labdarą", pavedant jai sutvarkyti formalumus, nes vietoje lengviau patikrinti paties prašytojo ir jo garantų patikimumą, taip pat išieškant pinigų iš gražinti dėsiančiųjų.

Taip pat rengiasi daryti ir Mažosios Lietuvos Bičiulių D-jos Niujorko skyriaus valdyba ir Niujorko Lietuvių Evangelikų Parapija. Jos pirmininkas, kunigas dr. P. Dagys pranešė, kad d-ją ateityje visas aukas šelpiamiesiems Vokietijoje, siųs per "Labdarą".

Bet negana to, minėtos organizacijos nutarė įstoti į "Labdarą" nariais, tuo būdu sudarydamos precedentą, kad "Labdaros" nariais gali būti ne tik asmenys, bet ir juridiniai vienetai. Tokios galimybės rengėjai nebuvo numatę. Bus galima papildyti d-jos įstatus.

Bet toliau, dar gražiau. Minėtų draugijų pavyzdžiu pasekė Niujorko Lietuvių Evangelikų Parapijos moterų ratelis. Kunigas dr. P. Dagys su poniu ir A. Bortkevičienė pareiškė norą įstoti nariais ir prisijungti visi drauge 60 dolerių nario mokesčių ir aukų.

"Labdaros" d-jos valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems rėmėjams, o ypač naujų kelių tiesėjui, gerbiamajam kunigui dr. P. Dagui.

Dr-jos adresas: Litauischer Hilfsverein e. V. "LABDARA". 7 Stuttgart—Bad Cannstatt. Steinhaldenstrasse 147. Bankkonto Nr. 1 185 168 Staett. Girokasse Stuttgart.

• NEKROLOGAI

MOKYTOJA A. A. ONA ŽADEIKYTĖ-TAUTVYDIENĖ

Penkerių metų mirties sukaktuvių proga

Buvusi "Moters" žurnalo ilgametė rėmėja a. a. Ona Žadeikytė-Tautvydienė tebėra gyva mūsų prisiminimuose, kaip kukli ir pareiginga mokytoja, kurios atsidavimas mokyklai, šeimai ir savo gimtajam kraštui buvo jos gyvenimo akstinu.

Mok. O. Tautvydienė gimė Žemaitijoje, Varniuose. 1904 m. balandžio 24 d. Ji buvo trečioji iš dešimties vaikų Žadeikių šeimoje. Jos tėvelio Kazimiero, žinomo apylinkėje siuvėjo, gimtinė buvo Parašketės km., netoli Varnių, o motinos Elenos Šerpitaitės—Varniuose.

Seneliai Žadeikiai buvo žmonių gerbiami pasiturį žemaičiai ūkininkai; dikti, kieti, labai darbštūs, tvirto būdo ir žinojo, ko siekia; nerūkė, negėrė svaigalų ir nepaprastai laikė žodį. Senelis tvarkė ūkį ir kartu buvo miško prižiūrėtojas. Jų svarbiausias gyvenimo tikslas buvo išmoksinti vaikus.

Seneliai Šerpičiai — tai žemaičiai ažuolai, tvirto kūno sudėjimo ir tvirto būdo. Varniuose turėjo didoką ūkį ir augino gražius arklius. Be to nepaprastai mėgo muziką. Pats senelis, jos ma-

mytė ir dėdės pasikeisdami vargoninkavo ir giedojo abiejose Varnių bažnyčiose.

Mok. Tautvydienė mokėsi Varnių ir Žarėnų pradžios mokyklose. 1918 m. įstojo į Telšių gimnaziją. Bet už metų mirė jos tėvelis. Nuo tada jaunai, vos 15 metų Onutei teko sunkios pareigos: pačiai išsilaikyti, testti mokslą, šeiminkauti pasamdytame bute ir prižiūrėti savo tris jaunesnius broliukus. Tada ji nusikalė savo geležinį charakterį; sugebėjo pavaduoti motiną visiems, kurie dar buvo reikalingi tokios pagelbos.

Baigusi gimnaziją įstojo į Telšių Mokytojų seminariją, kurią baigė 1927 m. Ji mėgo mokslą, sceną, grojo smuiku, dalyvavo ateitininkuose.

Mokslą testti ir baigti, tėveliui mirus, padėjo dėdės kan. kun. a. a. Pranciškus, ministeris a. a. Povilas ir urėdas a. a. Jonas Žadeikiai, kuriuos ji visuomet su dėkingumu prisiminėdavo.

Mok. O. Tautvydienė mokytoja Šateikių, Darbėnų, Žarėnų ir Telšių mokyklose iki 1944 m. Švietimo vadovybės buvo vertinama, kaip viena iš geriausių mokytojų. Tebesirūpino savo mamytė, ir padėjo broliams bei sėsučiai baigti mokslus. Priklausė mokytojų Sąjungai, Moterų Draugijai ir dirbo su skautais. Laisvalaikiu išvertė romaną "Taip, tai buvo meilė". Ištekėjo 1935 m. už agronomo Jono Tautvydo ir Telšiuose sukūrė žemaitišką šeimą.

Bet karo audros sudrumstė ramų gyvenimą ir nubloškė į Vakarų Vokietiją. Ir čia mok. O. Tautvydienė jautė pareigą padėti. Uchtės stovyklos lietuvių mokykloje išmokytoja apie penkeris metus. Teta M. Šerpitaitė-Radienė, padėjusi tremtyje, 1949 m. atskvietė į Čikagą. Dėdės Šerpičiai, a. a. Aleksas, dabar Floridoje pensininkas Silvestras ir a. a. P. Žadeikis rūpinosi stovyklose esant ir pagelbėjo Amerikoje įsikurti.

1958 m. persikėlus į Washingtoną, priklausė Lietuvių Moterų klubui ir Lietuvių bendruomenei. Vadovavo Kristijono Donelaičio šeštadienei mokyklai penkeris metus, iki 1965 m. liepos 26 d., kai visai netikėtai nutrū-

ko jos gyvenimo siūlas, besiruošiant švesti savo vardadienį.

Šeimos pastangomis Mt. Olivet kapinėse jai pastatytas gražus lietuviškais įrašais paminklas (gretimai ilsisi ir jos dėdės: ministeris a. a. Povilas ir a. a. urėdas Jonas Žadeikiai).

Mok. O. ir agr. J. Tautvydų gyvenimo pastangos nenuėjo veltui. Jie besąlyginiai siekė, kad jų vaikai būtų išmoksinti, dori ir išaugtų lietuviškoje dvasioje. Jų abiejų rūpestingos pastangos atnešė gražius vaisius. Dukters ir sūnaus šeimos gali būti pavyzdžių visoms jaunoms lietuviškoms šeimoms.

Birutė Saldukienė

ŠVIESIAI ASMENYBEI UŽGESUS

Liūdna žinia atėjusi iš Lietuvos sujaudino išeivius: plačiai žinoma pedagogė Marytė Nemeikšaitė mirė Kaune sausio 28 d. 1970 m.

Liūdi jos draugai ir jos pažįstami.

Liūdi netekę savo mokytojos, vaikų darželių darbuotojos, kurias Marytė išmoksino savo įsteigtuose kursuose ir paruošė pedagoginiam darbui. Tokio pedagoginio personalo reikėjo nemažai, nes Nepriklausomybės laikais ji suorganizavo visą tinklą vaikų darželių įvairiuose tėvynės miestuose. Liūdi ir dideliu dėkingumu prisimena Velionę tos tada jaunutės mergaitės Kaunę, kurias Marytė išgelbėjo nuo vokiečių okupantų žiaurių deportacijų prievartos darbams Vokietijoje. Didelio sumanumo ir motiniškos meilės vedama Marytė skubiai įjungdavo jas į pedagoginio personalo eiles, irodydama jų reikalingumą ir tuo būdu išlaisvindama nuo išvežimo iš tėvynės į nežinią...

Sunkiai pakeliama vokiečių okupacija suvaržė, lyg replėmis, Lietuvos ekonominį ir socialinį gyvenimą. Jaunimas buvo ypatingame pavojuje: grobstomas tiesiog iš gatvių ir vėžamas į Reichą. Daugelis mūsų organizacijų buvo vokiečių okupacinės valdžios uždarytos. Uždarytoji Lietuvos Vaiko Dr. ja, Marytės dideliu sumanumu ir nepaprasta energija, buvo įjungtos į Savitarpinės Pagalbos Dr. ją, kaip jos atskiras skyrius.

Čia pedagogė Marytė N. išplėtė ir pritaikė savo buvusios draugijos veiklą karo nusiaubtame krašte: vaikūčiams buvo netik organizuojami darželiai, bet ir tinkamas jų maitinimas. Ypatinga dėmesį Marytė kreipė į prijungtojo Vilniaus darželiu, dažnai ten iš Kauno važinėdama ir parūpindama jiems visokeriopą pagalbą.

Ji palaikydavo glaudžius ryšius su nacių kalinamųjų lietuvių šeimomis, kurios jos rūpesčiu būdavo Savitarpinės Pagalbos šelpiamos.

Marytė nepailsdama veikė netik iš savo raštinės dienomis, bet ir iš savo buto vakarais, talkinama brolio d-ro Juozo Nemeikšos. Ji labai skaudžiai išgyveno šio vienintelio savo brolio mirtį antruoju bolševikmečiu. Nuo tada jos sveikata ėmė silpnėti. Gavusi leukemiją, dar keletą metų gydėsi, vis sugrįždama į ligoninę, tačiau paskutinioji kraujo transfuzija jai nepadėjo...

Nors jos gyvybė užgeso, tačiau atminimas apie jos idealizmą ir didelius nuopelnus tėvynei liks lietuvių širdyse.

Janina Narūnė

A. A. EMILIJA PETRAUSKAITE PRISIMENANT

“Šiandieną 24 spalio — mano gimtadienis. Man suėjo 63 metai. Tai labai rimtas argumentas pradėti rašyti savo gyvenimo prisiminimus, nes ... vėliau gali būti pervėlu”.

Šiais žodžiais buvo bepradedanti rašyti atsiminimus žurnalistė A. A. Emilija Petrauskaitė, bet savo sumanymo netesėjo. Jau buvo per vėlu. Klastinga liga jai pakirto jėgas ir, nepraėjus nė metams, būtent, 1969 m. rugpjūčio 16 d. Aukščiausiasis ją pasišaukė pas save.

O atsiminimų Emilija Petrauskaitė būtų galėjusi mums pažerti įdomių. Jos tėvų Eleonoros ir Juozo Petrauskų dvarelyje mėgdavo viešėti mūsų visuomenės elitas. Kaip veikli ateitininkė, o dar veiklesnė šaulė, net pagerbta Šaulių Žvaigždės ordinu, ji taip pat turėjo medžiagos plunksnai. Emigravusi iš Vokietijos Kolumbijon, galėjo aprašyti lietuvių tremtinių kūrimosi sąlygas tame krašte bei jų kultūrinę veiklą, kurion ir pati buvo įsitraukusi. Bet, deja, E. Petrauskaitės atsiminimų nematysim.

A. A. Emilijos paliktuose užrašuose daug kalbama apie mirtį. Dar 1961 metais, būdama sveika, ji buvo elegišškai prabilusi apie mirtį:

“Kai aš išeisiu:
duslūs durų staktai užsivers
ir pirma žemių sauja
užguls mano būstą —
prašau — neverkite manęs!
Čia, žemėje, buvau
viešnia tolimųjų kraštų.
Čia žingsniai mano buvo —
nelygios įspaudos smėly.
Jas greit pakels audra —
jų būta, lyg nebūta”.

Taip jau priartėjo pirmoji metinė sukaktis, kai Emilija Petrauskaitė, anot jos, viešnia tolimųjų kraštų, grįžo Amžinojoni Tėvynėn.

A. A. E. Petrauskaitė gana anksti stvėrėsi plunksnos. Nuo mažens rašė dienoraštį. O paskui, besimokydama Šaulių gimnazijoje (ją baigė 1926 m.) jau 1922 m. pradėjo siuntinėti savo grožinius kūrinius bei straipsnius

“Naujamajai Vaidilutei”, pasirašydama E. Pasalantė, ir kurį laiką buvo to žurnalo redakcinėje kolegijoje. Plunksnos neužmetė ligi mirties, vėliau besireikšdama kaip žurnalistė (priklausė žurnalistų Sąjungai). 1948 m. emigravus Kolumbijon, ji, šalia darbo lietuviškoj mokykloj Bogotos mieste, dar bendradarbiavo “Kolumbijos Lietuvio” ir “Tėviškos Aidų” žurnaluose ir buvo jų redakcinių komisijų narys. Persikėlus Čikagon, ji apsiėmė redaguoti Kario žurnale “Šaulė Tremtyje” skyrių, kurį redagavo nuo 1963 m. ligi savo mirties. Buvo Liet. Enciklopedijos bendradarbė, o taip pat nemaža jos straipsnių buvo “Drauge” ir “Moteryje”.

Kaip žmogus, A. A. Emilija Petrauskaitė buvo tvirtu principų ir neaprasitai pareiginga. Pareigingą ne tik darbe dėl duonos kąsnio, bet ir kaip lietuvių-patriotė savo laisvalaikio aukojusi šaulių organizacijai bei plunksnai. Būdama švelnios sielos, ji buvo prisirišusi ne tik prie savo artimųjų, bet ir iš viso mylėjo žmogų. Ir ji buvo visų mylima, kas išryškėjo, kai ja gausus būrys bičiulių bei bendradarbių lankė su dovanomis ir gėlėmis ligoninėje ir namuose, o paskui širdingai ir iškilmingai pagerbė, tardami paskutinį Šūdėv koolycioje ir Šv. Kazimiero kapinėse, Čikagoje.

A. A. Emilija labai mėgo gėles, kurias puoselėjo savo bute. Tame gėlyne ji ir užgeso, jos sesers Sofijos Grauzinienės su meile slaugoma.

Lai Amžinoji Šviesa jai šviečia.

K. PAŽERAITĖ

ILSĖKIS RAMYBĖJE

Šių metų gegužės 6 d. ryto, širdies smūgio ištikta mirė muzikė Salomėja Čerienė-Mulks.

Su velione atsiseikimas buvo gegužės 7 d. vakare. Dalyvaujant Elizabetho kunigams, kleb. P. Zemeikiui ir kun. J. Pragulbickiui už velionės sielą buvo sukalbėtas ražančius.

Algirdas Kačanauskas pravedė atsiseikimą su velione, tardamas žodį muzikų vardu. V. Tursa kalbėjo organizacijų vardu, apibūdindamas jos rūpesčius ir nuveiktus darbus tautos ir visuomenės gerovei. O Klimienė, Moterų Sąjungos ir seksteto vardu. J. Zubavičius, šeimos artimųjų ir draugų vardu. Sąjungietės, pagerbdamos savo narę, tyliai tarė: “A. A. ilsėkis ramybėje, lai būna lengva Tau skirta žemėlė.”

Liūdnas visų buvo atsiseikimas. Skaumas atsiliepė kalbančiųjų gomuriuose ir ašaros mirkė akis.

Gegužės 8 d. 9 val. ryto, kūnas buvo atlydėtas į Elizabetho Šv. Petro ir Povilo bažnyčią. Klb. P. Zemeikis, asistuojant kun. J. Pragulbickiui, už mirusios sielą aukojo iškilmingas mišias. Mišių metu solo giedotoj, sol. O. Zubavičienė. Po mišių išlydėtojai liūdnomis akimis nusekė mašina su palaikais tolstančią aerodromo link.

Palaikai pergabenti į Chicagos lietuvių kapines.

Ji buvo muzikė, organizatorė, vadovė ir t. t. Ji dirbo su meile jausdama pareigą Tėvynei, visuomenei ir moterims. Be jos neapsiejo Lindeno Lie-

tuvių bendruomenė. Balfo, Lindeno skyriaus organizatorė ir vadovė buvo ligi mirties. Mokėjo suorganizuoti įvairius parengimus, kad tik daugiau lėšų sutelktų lietuviams išblaškytiems po visą pasaulį. Dirbo Alte. Vasario šešioliktąją minint su pasišventimu paruošdavo programą ir prisidėdavo prie įvairių darbų. Ji garsino Lietuvos vardą tarp amerikiečių. Daugelį kartų jos aprašymas apie Lietuvą ir fotografijos būdavo talpinamos vietiniuose laikraščiuose. Eilę metų buvo dirigente “Birutės ansambliui.” Suorganizavo Nekalto Prasidėjimo Marijos Seselių Gildą N. J. skyrių, vadove buvo ligi paskutiniųjų metų. Jos iniciatyva buvo surengti keli parengimai. Gautas pelnas buvo skiriamas Putnamo seselėms remti.

ALRK Moterų Sąjunga, Lindeno 53 kuopa neteko korespondentės ir seksteto dirigentės. 1968 m. kuopai auksinį (50) jubilėjų švenčiant, jos dėka buvo suredaguota jubilėjaus knyga, paruošimas programos ir per keletą metų nuveikta daug darbų. Ji, kaipp moteris, didelį įnašą davė ir moterų gyvenimui ...

Moterys giliai užuojautą reiškia jos liūdinčiam vyrui — Emerson Mulks.

M. B.

MIELAI SOLOMĖJAI ČERIENEI - MULKS

Laikrodį sutaksėjo
Minutė jau atėjo.
Atėjo laikas, paskirtis,
Tavoji skirta mirtis.
Pavasario bundančioj gamtoj,
Paukštelių čiulbėjimo aiduos
Visus Tu mus palikai
Skausmo slegiančiom širdim.
Tu daugiau nesidžiaugsi
Pavasario spindinčia gamta.
Neliūdėsi su rudenio
Krintančiais lapais,
Nerūpės darbų milijonai,
Gyvenimo užbrėžtu.
Kaip, lig šiol, rūpėjo
Tau, mieloji, darbai.
Darbas — Tėvynės šauksmas,
Darbas — Muzikos kūryba,
Darbas — Vargšo šalpa,
Darbas — Našlaičio globa.
Darbas, darbas, vien tik darbas.
Laikrodį sutaksėjo
Minutė jau atėjo,
Atėjo, laikas, paskirtis
Visiems skirta mirtis.

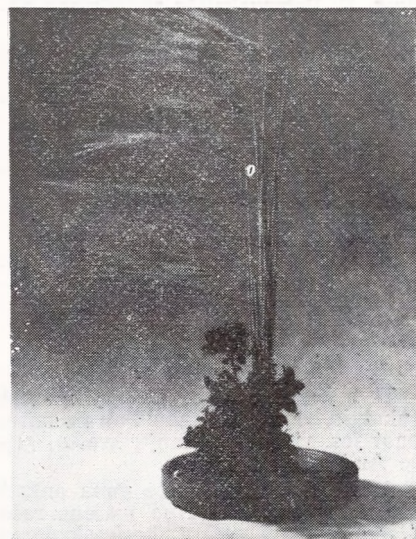
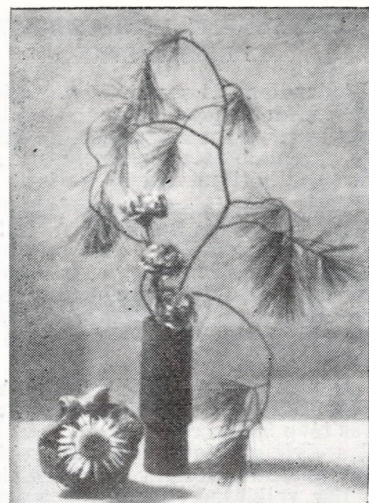
M. B. Dovinė

IKEBANA — GĖLIŲ KALBA

Gražiai skambantis vardas, kuris apibūdina gėlių — dekoravimo meną. Pats žodis ikebana yra japoniškas, kuris išvertus būtų: ike — tikrai arba gyvenimas, bana — gėlė. Iš tikro tai yra „meniškas gamtos vaizdavimas“, nes kiekvienas gėlių išdėstymas pagal ikebana, turi kokią nors vedamą mintį. Dirbama su gyvomis arba džiovintomis gėlėmis, žolėmis, medžių šakelėmis; o taip pat būna įkomponuojami ir akmenėliai. Ikebanos kompozicijoje yra pastebima aiški neperkrauta vedamoji linija. Čia ir yra skirtumas tarp paprastos gėlių puokštės ir ikebanos, kur pagrinde jaučiamas tas nematomas gyvenimo trikampis — dangaus, žmogaus ir žemės. Šių harmonijos prad-

menų reikėtų įieškoti rytiečių ilgų amžių filosofijoje ir religijoje. Keturioliktame amžiuje Japonijoje kiniečiai su budizmu išpopuliarino ir gėlių aukas. Pagal griežtus religijos nuostatus budistų vienuoliai paruošdavo įvairius gėlių išdėstymus, kuriuose vyraudavo budizmo simboliai — harmonija tarp dangaus, žmogaus ir žemės. Šitie gėlių išdėstymai būdavo poros metrų augštumo. Laikui bėgant jie pradėjo mažėti ir populiarėti žmonių tarpe. Atsipalaidavus nuo ritualo, japonų arbatos pilstymo ceremonijos įtakoje pagaliau išsivystė tikroji ikebana, kuri paplito ne tik Japonijoje, bet ir visame pasaulyje. Vakarų pasaulyje yra net specialios ikebanos meno mokyk-

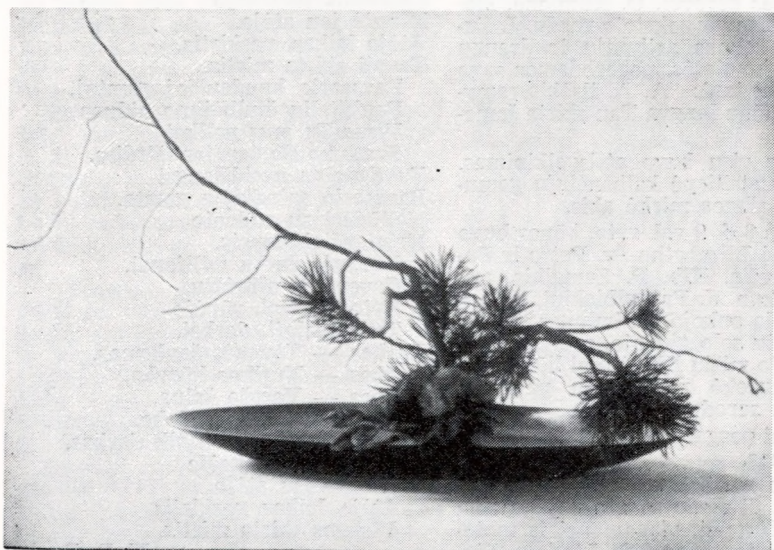
Ikebanos gėlių išdėstymui reikia turėti daug kantrybės. Tam reikalui yra naudojamos žemos, plokščios arba pusiau aukštos vazelės, kurių dugne yra įdedama kas nors, kad laikytųsi kotai (metalinė plokštelė su dantukais, tinklėlis, „stirofoom“ ir t. t.). Kad gyvos gėlės ilgiau išsilaikytų, kotelius reikia nupjauti po vandeniu. Gėlių ir šakų spalvomis galima išreikšti atitinkamą nuotaiką, pav. raudoni gvazdikai ar azalijos kombinuotos su pušies šakele reiškia gimtadienio sveikinimą. Japonijoje raudoni žiedai reiškia džiaugsmą, spygliuota šakelė — ilgą gyvenimą. Reikia įsigilinti į kiekvienos gėlės ir šakelės formą ir galimybes, kaip jas išlankstyti ir sudaryti norimą išvaizdą. Ikebanos menas tinka šių laikų žmonėms atsipalaiduoti nuo kasdienybės, nes su labai pigiomis priemonėmis galima turėti gražų papuošimą savo namams ir malonų užsiėmimą.

„MOTERS“ redakcijai yra reikalingos Lietuvoje ėjusiu moterų žurnalų („Lietuvaite“, „Moterų Balsas“, „Moteris“) redaktorių nuotraukos: T. KUBLINSKAITĖS, Z. ČELKYTĖS, S. PALIULYTĖS-LADIGIENĖS, M. RUŠKYTĖS, O. GAIGALAITĖS - BALECKIENĖS, E. REPSYTĖS - STARKIENĖS, O. JANKAITYTĖS - GRETKAUSKIENĖS, J. DRUNGAITĖS.

Jei kas iš skaitytojų turėtų pirmųjų moterų spaudos darbuotojų ar to laiko visuomenės veikėjų nuotraukų, malonėkite PASKOLINTI „MOTERS“ žurnalui.

REDAKCIJA

• Madų ir grožio pasaulis

VEDA IRENA KAIRIENĖ

RUDENIUI

Gegužio gale, iš Kanados Ontario provincijos, į Royal York viešbutį susirinko gatavų rūbų prekybų atstovai, susipirkti prekių rudeniniam sezonui. Jie pirkė pagal savo nuožiūrą ir spėliojimus, kas patrauktų jų pirkėjų dėmesį. Tačiau galutinis pasirinkimas priklauso pirkėjui.

Tas prekybininkų susirinkimas užėmė keturis viešbučio aukštus. 175 pardavėjai, kurie atstovavo 600 svarbesnių Kanados rūbų gamintojų, patiekė savo rudenines kolekcijas. Per penkias dienas buvo padaryta apie 10 milijonų apyvartos. Rūbų gamyba Kanadoje užima antrą svarbiausią vietą industrijoje po automobilių gamybos. Rūbų industrija suteikia darbų šimtui tūkstančių žmonių. Kitas šimtas tūkstančių dirba tekstilės pramonėje. Pagal Dominionų Statistinių biūra, Kanadoje pernai vien tik moterų rūbų buvo parduota už 1,250 milijonų dolerių.

Kas gi numatoma rudeninui?

Nauji ilgesni vaikų ir moterų rūbai sukėlė tarp pirkėjų nemažai ginčų. Kiekvienas gamintojas turėjo savo kolekcijoje šalia normalaus ilgio ir mini suknelių po keletą midi pavyzdžių. Kaikurios kelnės taip pat buvo iki pusės blauzdų, plačios, kaip sijonai, vadinamos gauchos. Prie tokių kelnų buvo dėvimi ilgom rankovėm pulloveriai ir iš grandiniu mezgtos liemenės. Maži mini sijonukai dengė ilgas kelnes, pabrėždami apsidengimo tendenciją. Poncho stiliaus pelerinos dėvimos vietoje švarkų ir apsiaustų.

PAPUOŠALAI

Šių dienų revoliucija sugrįžti atgal į gamtą, į primityvumą pasiekė ir papuošalų pramonę. Dabar papuošalams naudojama oda, medis, varis ir kiti oksiduoti seni metalai. Šių dienų susidomėjimas ranku darbu yra natūrali reakcija prieš standartinius, mašinomis

gaminamus papuošalus. Ryškiausias tos reakcijos pavyzdys yra gražinimas natūralių žaliavų, kaip medis ir oda.

Iš odos gaminami kutoti medalijonai, karoliai, apirankės. Oda naudojama atskirai ir drauge su mediniais karoliukais ir diskais. Medžio karoliukai paliekami natūralios spalvos arba dažomi pastelinėm spalvomis. Tokie primityvūs papuošalai tinka prie sunkių rudeninių vilnonių suknelių ir net prie gauchos kelnų.

PASIKEITĖS TURTUOLIŲ SKONIS

Rolls - Royce liovėsi gaminti naujus limuzinų modelius 1966 metais. Cartier įsteigė žemesnių kainų butiką. Čikagoje Blum's-Vogue uždarė savo originalų saloną jau prieš keletą metų, o Bergdorf Goodman, new York'e likvidavo specialų individualaus patarnavimo skyrių pereitą gegužį. Tiffany's skundžiasi, kad jau daugiau nebegauna užsakymų tūkstanties dolerių vertės deimantiniams karoliams.

Kas gi atsitiko su šio kontinento turtuliais?

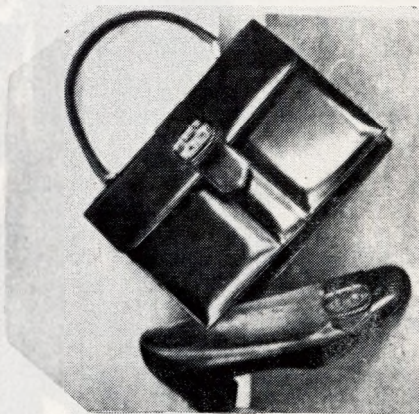
Pagal statistikas — prekyba bujoja. Turtuliai išleidžia ne mažiau pinigų kaip anksčiau, tik jie leidžia skirtingu būdu.

Vieno prašmatniausių moterų rūbų ir brangenybų salono vedėjas, Stanley Korshak, sako:

„Mūsų ištikimos senos pirkėjos dar prisilaiko senų papročių, bet jų dukterys, kurios turėtų sekti jų pėdomis, susidarė jau skirtingas pažiūras. Jos perka daugiau, bet prastesnės rūšies ir žemesnių kainų prekes“.

Staigiai besikeičiančios mados ir didelis pasirinkimas pigesnių prekių baigia išstumti originalus iš rinkos.

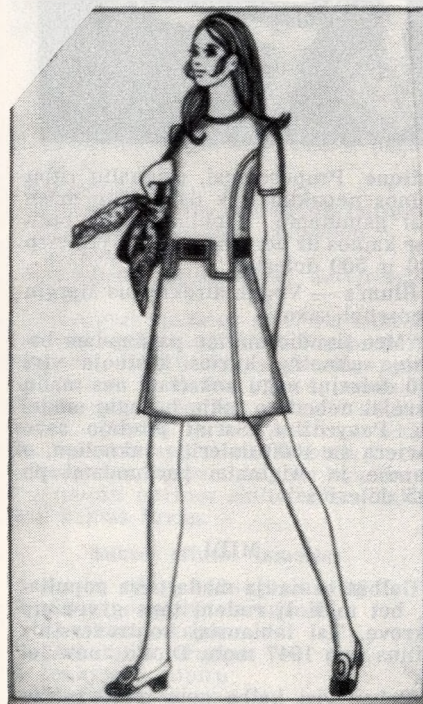
Kaikurie salonai, kurie pardavinėdavo rūbus po 2000 dolerių, dabar ban-

do juos gaminti ir pardavinėti po 500.

Jūs negalite šiandien įtikinti pirkėjos, kad geras rūbas yra protinga investicija ir, kad juo bus įmanoma vilkėti 3—4 metus. Koks nors Beene ar Brooks kūrinys bus madoje šią vasarą ir visiškai senamadiškas kitais metais. Ne sąžinės graužimas sulaiko turtulius nuo aukštų originalių kainų, bet jos tik nenori per daug investuoti į vieną gerą rūbą. Šiandien, kad ir už labai aukštą kainą, beveik neįmanoma gauti tikro originalo.

Laikai jau praėjo, kada madų kūrėjai kūrė suknelę pagal individualų pirkėjos užsakymą. Blum's — Vogue

salonas turėjo kiekvienos savo turtingos pirkėjos medinį modelį ir pagal jį siūdavo. Pirkėja išsirinkdavo stilių ir medžiagą, o salonas pirmiausiai pasiūdavo jai muslino pavyzdį. Tas muslino pavyzdys būdavo keletą kartų pamatuojamas, pataisomas ir tada tik perkeliamas į pasirinktą medžiagą. Tokių rūbų pagaminimas nepaprastai brangiai kaštavo, bet pirkėja galėjo juos dėvėti keletą metų. Jei ji numesdavo svorio ir jos figūra pasikeisdavo, salonas jos rūbus persiūdavo be užmokesčio. Šiandien tokių patarnavimų, dėl pakilusios darbo jėgos kainos, nebeįmanoma suteikti. Sumažėjus pirkėjų skaičiui, individualaus patarnavimo salonai turėjo užsidaryti.

Paskutiniųjų 5 metų laikotarpį patys iškilniausieji madų kūrėjai arba pradėjo gaminti pigesnius modelius, arba uždarė savo salonus ir pakeistų vardu atidarė žemesnės rūšies rūbų

butique. Proporcingai, originalių rūbų kainos nepakilo tiek daug kaip masiniai gaminamų. Populiariausios butique kainos už geresnius rūbus yra tarp 200 ir 500 dolerių.

Blum's — Vogue direktorius Marvin Henschel sako:

„Mes šandie mažiau parduodam balinių suknelių, kurios kaštuoja virš 600 dolerių, negu anksčiau, nes madų kūrėjai nebedaro tokių brangių modelių. Pavyzdžiui, Sarmi pradėjo savo karjerą su 1000 dolerių suknelėmis, o šandie jo originalai parduodami po 495 dolerius.“

MIDI

Galbūt ta nauja mada nėra populiari, bet midi šį rudenį taps gyvenimo tikrove. Tai labiausiai kontraversinis stilius nuo 1947 metų Dior'o „new look“.

Dabar visi kalba apie midi, tačiau nevisiems ta nauja pakraipa patinka. Patinka ar nepatinka — prie visko galima bent laikinai priprasti.

Didžiausia problema su midi, kad ta nauja išvaizda gali būti labai elegantiška arba labai juokinga. Pirmiausia, reikia atsiminti, kad midi nėra vien tik sijono ilgumas, bet ištisa, harmoningai užbaigta linija. Jei nors viena detalė aplenkama — midi pasidaro juokinga.

Atrodytų, kad rudenį visą garderobą reikėtų išmesti į šiukšlyną. Bet padėtis nėra tokia tragiška. Pakeisti visus pernai dėvėtus rūbus būtų nuostolinga ir nepraktiška.

Pereinant į midi madas, pirmiausia reikėtų išgyti ilgą palatą. Nes kokia gi nauda būtų iš ilgesnių suknelių, jei virš jų būtų dėvimas pertrumpas palatas. Be to galima būtų nusipirkti ilgesnį sijoną ir suknelę. Geriausiai pirkti išeigine suknelę, nes ji nedėvima kasdien. Tuo būdu perejimas būtų laips-

niškas. Jei tas ilgumas pritiktų ir patiktų, vėliau galima keisti ir kitus rūbus.

Pirkdamos rudenį įvairius priedus, turėkit minty naują ilgį. Patartina pirkti tokius, kurie tiktų ir prie trumpų rūbų ir neatrodytų juokingai prie naujų — ilgesnių.

Ilgai batai, kuriuos dėvėjęt pernai, lygiai gerai tinka ir prie naujo ilgio. Batai rudenį — uždari, su dirželiais, užrišami, šiek tiek siauresnėm nosim ir siauresniais kulneliais. Prie jų dėvimos tos pačios spalvos kojinės. Rankinukai — pailgi, kad išlaikytų balansą, dažnai kabinami ant peties ant ilgų diržų.

Jei kas mano, kad, atleidus apačią senoms trumpoms suknelėms, bus sukurtas midi — labai klysta. Jos ir atrodys kaip pertaisytos senos suknelės.

Midi linija yra visai skirtinga. Geriau tas senas suknelės dar sutrumpinti ir dėvėti kaip tunikas prie kelnų. Tų tunikų net nereikia derinti prie kelnų medžiagos, tweed'as dėvimas su satinu ir megztos medžiagos su medvilne. Taip pat ant mini galima dėvėti ilgą per priekį susegtą sijoną, paliekant atsegtas sagas iki mini ilgio. Ant tų trumpų suknelių dėvimos ir ilgos laisvai nertos liemenės.

Jei jau apsisprendžiat už midi, dėvėkite jį elegantiškai. Prie midi netinka palaidi ilgi plaukai. Jie turi būti tvarkingai surišami kaspinais užpakaly, arba nukirpti trumpai ir šukuojami lygiai, arti galvos. Papūstos šukuosenos jau praeities mada.

Prie naujo ilgio ir lygių plaukų tinka skrybėlės. Rudenį jos bus dėvimos didelės, plačiais bryliais, dramatiškos.

• Šeimininkų kampelis

VEDA L. MURAUSKIENĖ

UŽKANDŽIAI

Kiekvienas kraštas užkandžiams turi savus pavadinimus: hors d'oeuvre, antipasto, zakuski, canapės, appetizers ir t. t. Užkandžiai duodami, kai atsilanko svečiai. Jeigu svečiai kviesti pietums ar vakarienei, tai vieno ar dviejų vadinamų appetizer pilnai užtenka. Bet koktailiams ar pripuolamai atvykusiems svečiams galima duoti daugiau ir įvairesnių. Šaltų ir šiltų. Duoti įdomesniuose induose, nes tai irgi prisideda prie vaišių pasisekimo.

Japonų agurkų suktinis

- 2 dideli agurkai (nulupti ir nupiauti galus),
- 1 kvorta vandens,
- 1 šaukštas druskos,
- 1 puodukas vėžiukų ar "crab meat",
- 4 kietai virti kiaušinio tryniai,
- 2 šaukštai majonėzo,
- 1 šaukštelis druskos.

Agurkus perpjauti pusiau, maždaug 3 inčų ilgio gabalais. Įdėti į kvortą vandens su šaukštu druskos ir leisti pastovėti apie 20 minučių. Išėmus, agurką laikant stačiai, nupjauti ritinį 1/8 inčo storumo. Sėklas išmesti ir gerai nusausti. Atidarius sudėti sumaišytą masę padarytą iš vėžiukų, kiaušinio trynių, majonėzo ir druskos. Tada sukti pradėdant iš vidaus. Padėti valandai į šaldytuvą. Duodant pjaustyti pusės inčo storumo riekutėmis.

Kimštos vynuogės

- 1 pakelis 3-jų uncijų grietininio sūrio, truputis druskos ir pipirų,
- migdolų riešutų "slivers" — skeveldrėlių, vynuogių.

Vynuogės nurinkti nuo kekės ir nuplauti. Įpjovus išimti sėklas. Sūrį

ištrinti su druska ir pipirais, kad būtų minkštas, ir juo prikimšti vynuogės. Pakepinti mingdolų riešutų skeveldrėles ir prismaigstyti jomis sūrį vynuogėse.

Grybų Bouchees

- 2 šaukštai malto svogūno,
- 1 puodukas pjaustytų šviežių grybų ar 6—8 uncijų dėžutė,
- 1/4 puoduko sviesto ar margarino,
- 4 kietai virti kiaušiniai, pertrinti per sietelį ar labai smulkiai sukapoti,
- 2 šaukštai kapotų petražolių,
- 1 šaukštelis druskos ir pipirų pagal skonį,
- 1 kiaušinis,
- 32 mažos apvalios riekutės duonos
- 1/2 puoduko tarkuoto sūrio (American cheese)

Pakepinti svogūnus ir grybus svieste apie 5 minutes. Dadėti virtus kiaušinius, petražoles, druską ir pipirus. Išplakti vieną kiaušinį ir pamažu sudėti į karštą masę. Keptuvę padėti atgal ant ugnies ir dar pavirinti, kol masė sutirštės. Šią masę tepti ant duonos riekucių ir apiberti tarkuotu sūriu. Prieš duodant pakepinti (broil), kol sūris ištirps. Duoti karštus.

Kumpio canapės

- 1 pakelis 8 uncijų grietininio sūrio,
- 1 kiaušinio trynys,
- 1 šaukštelis kepimo miltelių, truputis druskos,
- 10—12 riekucių baltos duonos, majonezo,
- 1 dėžutė 4 1/2 uncijos kumpio pastos (deviled ham), paprikos.

Sūrį ištrinti su kiaušinio tryniu ir kepimo milteliais bei druska, kad masė būtų lygi.

Iš kiekvienos duonos riekutės išpjauti po keturis apvalinius, juos patepti majonėzu ir kumpio pasta, uždėti po šaukštelį paruošto sūrio ir apiberti paprika. Tiek padarius galima užšaldyti. Duodant svečiams sudėti ant skardos ir pakepinti prie 375° apie 15 minučių ar kol sūris pasikeis ir gražiai paruduos. Apie 44 canapės.

Spinatų appetizer

- 2 svarai špinatų,
- 3 šaukštai alyvų aliejaus (olive oil),
- 3/4 šaukštelio druskos ir pipirų pagal skonį,
- 2 šaukštai acto,
- 1 dėžutė 6 uncijų marinuočių burokėlių, du kietai virti kiaušiniai kapoti,
- 2 citrinos, supjaustytos ketvirtadaliais.

Nuvalytus špinatus virti kol sukris, bet dar nepraras žalumo. Nusunkti ir sukapoti. Užpilti alieju, druska, pipirus ir acta ir sudėti į 3—4 puodukų dydžio indą (mould). Leisti atšalti apie 2 valandas. Po to išversti ant lėkštės, aplinkui apdėti marinuotais burokėliais, viršų apiberti kapotu kiaušiniu ir papuošti citrinos skiltelėmis. Tinka prie keptos žuvies.

Suktos stintos (smelts)

- 1 svaras stintų (12—16 žuvelių)
- 1 vidutinio dydžio svogūnas, smulkiai sukapotas
- 2 šaukšteliai druskos
- 1/4 šaukštelio pipirų
- 1 šaukštelis krapų
- 1/2 puoduko balto acto
- 1/2 puoduko vandens ar balto vyno
- 1 šaukštelis cukraus

Stintoms nupjauti galvas ir uodegas, išvalyti. Išimti nugarkaulį. Sumaišyti

svogūnų, druską, pipirus ir krapus, imant po šaukštelį paskleisti ant patiestos stintos (ant mėsos pusės, ne odos). Tada pradendant nuo galvos galo susukti. Kad geriau laikytųsi galima persmeigti pagaliuku. Suktas stintas sustatyti pusantro inčo gylio inde (aserole). Užpilti sumaišytus skysčius. Actą, vyną - vandenį ir cukrų. Užden-
gus kepti prie vidutinio karščio 350° maždaug 15—20 minučių. Leisti atvėsti ir dar palaikyti tam pačiame skystyje apie 12 valandų (galima šaldytuve laikyti iki 2 savaičių). Duoti gražiai sudendant ant salotais išklotos lėkštės.

Koktailio dešrelės

- 6 uncijos muštardo
- 10 uncijų serbentų galereto-jelly
- 1 svaras koktailio dešrelių arba sosikų.

Dešreles supjaustyti kasnio didumu. Muštardą sumaišyti su serbentais ir užkaitinti naudojant dvigubą puodą (apatinį su verdančiu vandeniu). Tada sudėti dešreles ir jas palaikyti, kad gerai sušiltų. Duoti sudėjus į indą, kuris palaiko karštį prismaigstant papuoštais pagaliukais. Neturint papuoštų pagaliukų galima ar! viršaus pasmaigstyti po marinuotą mažą svogūnelį ar olive. 8—10 porcijų.

Šampano punčas

- 1 bonka (keturi penktadaliai qt) Souterne gerai atšaldyto
- 1 bonka 2"" šampano atšaldyto
- 2 bonkos (po 1 qt) grapefruit soda atšaldyto
- 2 puodukai nuvalytų ir nuplautų braškių.

Visus skysčius supilti į dideli punčo indą ir gerai išmaišyti. Dadėti braškes ir pilti į šampano stiklus ar punčo puodelius, kad būtų kiekviename po braškę. Maždaug 18—20 stiklų po 6 uncijas.

Ispaniška Sangria

- 1 apelsinas
- 1 citriną supjaustytas plonom riekutėmis
- 1 citrinų sūka
- 2 bonkos (po keturi penktadaliai qt) Burgundijos vyno
- ½ puoduko cukraus
- 1 bonka (1 qt) "sparkling water" atšaldyta.

Apipjauti citrinų žievė viena rinke, kiek galima ploniau, o iš apelsino išspausti sūką. Dideliame punčo inde sumaišyti citrinų ir apelsino sunkas ir sumesti citrinų riekutes bei apelsino žiuvės rinke. Sumilti Burgundijos vyną ir cukrų. Maišyti kol cukrus išsilyti. Tada padėti kad atšaltu apie 4 valandas. Prieš duodant perkošti ir supylus atgal į punčo indą dadėti "sparkling water". Maždaug 12—14 stiklų.

Gintaro punčas su mėtom.

- 30 šakelių mėtų
- 2 puodukai cukraus
- 2 kvortos verdančio vandens
- 2 puodukai citrinų sunkos
- 8 puodukai apelsinų sunkos
- 2 puodukai ananasų (pineapple) sunkos
- 2 kvortos ginger ale.

Mėtas sudėti į puodą dadėti cukrų ir užpilti verdančiu vandeniu. Leisti pavirti 15 minučių. Atšaldyti, perkošti ir supilti į punčo indą. Dadėti at-

šaldytas vaisių sunkas ir ginger ale. Maždaug 50 stiklų.

Pieno Punčas — šis punčas yra daromas su blenderiu.

- 1 puodukas brandy
- 2 puodukai šalto pieno
- 6 šaukštai cukraus pudros
- ½ šaukštelio vanilės
- 6—8 ledų kūbai, sutrinti muškato riešuto (nutmeg).

Supilti į blenderį brandy, pieną, cukrų, vanilę ir sutrintus ledus. Pasukus ant "blend" leisti plaktis kol suputos ir bus gerai išmaišytas. Tada pilti į punšo puodelius ar stiklus įberiant po truputį muškato riešuto.

Punšams ledų kūbai

Ledų kūbus geriausia daryti užšaldant vaisių sunkas arba ginger ale. Nes tai neatskiedžia tiek punčo, kiek kūbai padaryti iš vandens. Norint kad ledų kūbai būtų dekoratyvūs, galima daryti sekančiai:

Ledam šaldyti indelius pripilti ¾ su vandeniu, ginger ale ar vaisių sunka. Leisti sušalti. Tada uždėti po maršino vyšnią su koteliu, mėtos šakelę, citrinų ar apelsino žiuvėlę ir užpilti skysčiu, kad padengtų. Padėti vėl kad sušaltų. Tokius ledų kūbus galime naudoti ir darant koktailius.

Punšo induose papuošimui galima naudoti ir gėles. Žinoma jas reikia labai gerai nuplauti pav. gardinijos, ka-

milijos ir kitos nedidelės gėlytės tinka. Galima jas susaldyti ir vandens kubuose. Kitas papuošimas tai permauti smulkesnių uogų per pagaliukus ir juos sumesti į punčo bliūdą. Pamašymui stiklų irgi priduo da skonio jeigu panaudosime cinamono lazdeles, arba citrinos, šaltmetinių apelsinų saldinių lazdeles.

Uragano koktailis

- 3 uncijos apelsinų sunkos
- 3 uncijos citrinos sunkos
- 1¾ uncijos džino
- ¾ uncijos aprikosų brandy.

Viską sumaišyti koktailio plakimo inde ir duoti supilant į brandy stiklą pripildytą sutrintu ledu.

Jamaikos Twister

- 1¼ uncijos Jamaican rum
 - 1¼ uncijos Cherry Herring
- Sumaišyti ir duoti stikle su sutrintais leda.

Trinidad Cooler

- 3 uncijos citrinos sunkos
- 3 uncijos ananasų sunkos
- 3 uncijos apelsinų sunkos
- 1 uncija šviesaus Jamaikos romo
- 1 uncija tamsaus romo.

Viską sumaišyti koktailinio plakimo inde ir duoti aukštame stikle ant sutrintų ledų.

• ORGANIZACINĖ VEIKLA

ADELAIDĖS L. K. MOTERŲ DR-JA ŠVENTE DEŠIMTMEČI

S. m. balandžio 26 d. L. Katalikių Moterų Draugija suruošė savo veiklos dešimtmečio minėjimą. Pamaldose šv. Kazimiero koplyčioje draugijos narės, pasipuošusios tautiniais rūbais, dalyvavo su savo vėliava. Tai dienai pritaikintą pamokslą pasakė tėvas A. Spurgis, MIC. Po pamaldų L. K. Centro salėje prie padengtų vaisiams stalų susėdo draugijos narės, organizacijų atstovai ir didelis būrys svečių. Minėjimo programą pravedė dr-jos pirmininkė T. Gasiūnienė. Vykstant vaisėms prasidėjo kalbos ir sveikinimai. Pirmasis savo žodį tarė tėv. A. Spurgis. Prisiminęs Evangelijos Mortos ir Marijos susitikimą su Kristumi, perėjo prie šių dienų katalikės moters vaidmens Bažnyčioje ir lietuvių visuomenėje. Pasidžiaugė Adelaidės katalikių nuveiktais darbais ir ragino į dr-jos narių eiles įsijungti daugiau moterų.

A. Stepanienė padarė išsamų pranešimą apie Adelaidės L. K. M. D-jos nuveiktus darbus. Kalbėjoja pabrėžė, kad katalikių moterų veikla prasidėjo ne prieš 10 metų, bet žymiai anksčiau — dar kun. P. Jatulio laikais. 1956 m. rugsėjo mėn. prie Liet. Carito susiorganizavo būrelis moterų talkinti parapijos darbams. Tada Carito pastangomis vyko didžiuliai parapijos kūrimosi ir statybos darbai. Pirmosios talkininkės buvo K. Dičiūnienė, M. Gerulaitienė, A. Mainelienė ir A. Stepanienė, kurios ėmėsi iniciatyvos organizuoti pagalbinus darbus ir suburti moteris parapijinei veiklai. Tai buvo užuomazga kat. moterų organizacijos. Vėliau padidėjus skaičiui ši moterų grupė pasivadino — "Lietuvių Parapijos Moterys" ir dirbo šalia Carito, kaip atskira moterų organizacija.

1960 m. kovo 13 d. Parapijos Moterys persiorganizavo į L. K. M. Dr-ją priimdamos dr-jos įstatus ir vardą. Po persiorganizavimo pirmąją dr-jos valdybą sudarė: K. Dičiūnienė (pirm.), M. Gerulaitienė, Kerelienė, A. Mainelienė, G. Opulskienė, S. Pusdešrienė ir A. Uldukienė, o dvasios vadas — kun. J. Kungis. Draugijos veikla yra plati ir

šakota. Per šį dešimtmetį yra atlikusi daugybę vertingų darbų, apytikriai turėjo 20.000 dolerių pajamų. Dr-jos pajamas sudaro: vestuvės, mugės, loterijos, pobūviuose laikomi bufetai, sekmadienių pietūs, narių mokesčiai ir kt. Lėšų telkimas pareikalauja iš dr-jos, o ypač iš valdybos didelio ir sunkaus darbo. Lėšos yra telkiamos tam, kad savo įnašu padėtų kurtis lietuviškoms institucijoms, kad pagyventų kultūrinį ir visuomeninį gyvenimą, kad galėtų ištiesti pagalbos ranką vargstantiems ir ligoniams, kad savo, kaip organizacija, egzistenciją įamžintų į lietuviško gyvenimo istoriją. Kas metai didelę dalį savo pajamų skiria L. Kat. Centro statybos reikalsams, skoloms mokėti, švaros palaikymui, šviesai, gaminiams. Per tą 10 metų išigyta daug inventoriaus Kat. Centro ir draugijos reikalsams: šaldytuvai, virimo plyta, elektriniai dalykai švarai palaikyti, virtuvės ir stalo padengimui indai (dviem šimtams žmonių), staltiesės ir kiti reikmenys. Dr-ja savo lėšomis įtaisė bažnytinis rūbus, altorių užtiesimus, grindų kilimus, labai daug prisidėjo prie Liurdo grotos įtaisymo. Remia katalikišką spaudą — Tėviškės Aidus, Šventadienio Balsą, Moterį, Ateities Žingsnius, prisideda prie kunigų išlaikymo, prie šv. Kazimiero mokyklos, prie jaunimo stovyklų ir kt. Reikalui esant sušelpia gausias šeimas, patekusius į bėdą tautiečius, aplanko ligonius, siunčia aukas liet. klierikams, saleziečiams ir kt. Mirusius tautiečius palydi į amžiną poilsio vietą su gėlėmis ir užprašydamos šv. Mišias. Kas metai dr-ja ruošia bendrą kūčias, švenčia savo metinę šventę Žolinę, rugsėjo mėn. ruošia Lietuvos prisiminimų parodėlę, o ypač labai populiarius dr-jos ruošiamas koncertas — šiuipyns. Sekmadieniais po Sumos dr-ja duoda šiltus pietus Kat. Centre, o šeštadieniais duoda užkandžius šv. Kazimiero mokyklos mokiniams ir mokytojams. Neįmanoma išskaičiuoti visų tų gerų darbų, kuriuos dr-ja yra atlikusi per 10 metų. A. Stepanienė baigdama savo pranešimą pa-

linkėjo valdybai ir narėms nepavargti ir toliau krauti tą gražų kraitį į mūsų religinio, kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo aruodą.

Po darbų apžvalgos organizacijų atstovai ir pavieniai asmenys perdavė savo sveikinimus. Dabartinę valdybą sudaro: T. Gasiūnienė (pirm.), B. Budrienė, G. Opulskienė, A. Krivickienė, O. Lesčinskienė, A. Vikienė, A. Visockienė ir D. Tamašauskienė. Dvasios vadas — kun. A. Kazlauskas, MIC.

A. St.

K. L. K. MOTERŲ D-JOS, DELHI SKYRIAUS VEIKLOS APŽVALGA

Nejučiomis prabėgo 3 metai nuo praeito skyrių atstovų suvažiavimo, Delhi skyriuje nepakeisdami nieko. Šiuo metu skyriuje yra 34 narės ir keletas prijauciančių. Skyriaus Dvasios Vadas kun. Dr. J. Gutauskas.

Visos skyriaus narės mieliai jungiamės į bendrą darbą, ar tai būtų šalpos, pagalbos parapijai, bendruomenei, šešt. mokyklai, lietuvių reprezentacijai ir t. t. Valdyba posėdžiavo 20 kartų. Visuotinių narių susirinkimų sušaukta 8. Suroštos 5 paskaitos įvairiomis temomis.

Kiekvienais metais talkinam Vasario šešioliktosios minėjimo proga, surošiant vaišes ir loteriją. Ruošiamės Motinos Dienos minėjimus. Didžiai gerb. mūsų skyriaus Dvasios Vadui kun. Dr. J. Gutauskui, jo 35 metų kunigystės proga suruošėme pagerbimą vaišes.

Kovai su vėžio ligomis organizacijai, Tillsonburge kiekvienais metais paruošiamas lietuvių stalas su kepsniais, kuris duoda gražaus pelno tai organizacijai.

Kas metai tenka atstovauti lietuves St. John Brebeauf parapijoje Delhi, susipažinimo, draugiškumo vakaruose. Dalyvauta šių metų vasario 6 d. St. Paul's United Church Delhi, Pasaulio krikščionių moterų maldos dienoje.

Po rekolekcijų suorganizuojame bendrus pusryčius — agapę, Velykų metu papuošiamės bažnyčioje altorių, Kristaus karstą.

Nuoširdžių visų narių bendradarbiavimu ir atsidėjimu gerai papildome skyriaus kasą virdamos kavutę parapijos salėje sekmadieniais po Sumos ir suruošdamos kepsnių išpardavimą.

Skyriaus pajamos paskirstytos: Esame įstojusios nariu su \$1.000 į lietuvių fondą. Centro valdybai — \$80.00; "Tėviškės Žiburiams" — \$70.00; Mons-trancijai — \$80.00; "Eglutei" — \$45.00; Liet. koplyčiai Romoje — \$25.00; Delhi skautams — \$20.00; Vasario 16 gimnazijai — \$59.00; Parapijos knygynui — \$75.00; Saleziečių gimnaz. — \$60.00; Liet. Relig. šalpai — \$25.00; "Gyvata-rui" Mamlitone — \$10.00; Sušelpia našlė — \$20.00; Sporto klubui "Kovas" — \$20.00; Žurnalui "Moteris" — \$150.00; Parapijos klierikui — \$50.00; Šeštadieninei mokyklai — \$50.00. Ap-lankyti 53 ligoniai, įteikiant po dovanėlę. Užprašyta šv. Mišios visokiomis progomis. Surinkta ir išsiųsta 13 siuntinių dėvėtų rūbų į Suvalkų trikampį.

Nuoširdi valdybos padėka priklauso kiekvienai skyriaus narei. Jūsų bendru darbu ir pasiaukojimu buvo atsiekti šie veiklos vaisiai.

Valdyba.

Adelaidės L. K. Moterų Dr-jos valdyba. Sėdi (iš kairės) G. Opulskienė, kun. A. Spurgis, MIC, T. Gasiūnienė (pirm.) kun. A. Kazlauskas, MIC, A. Visockienė. Stovi — A. Krivickienė, D. Tamašauskienė, O. Lesčinskienė, B. Budrienė, A. Vikienė.

R. K. VIDŽIŪNIENĖ

Spaudoje pasirodė jau senokai premijuota Andriaus Norimo (Mirono) apysaka jaunimui „Be namų“. Knyga išleido LB Kultūros fondas, finansuojant Lietuvii Fondui, prisidėjęs ir rašytojo rėmėjų būreliui, kurių pavadėš suminėtos knygos aplankė.

Turint galvoje kokia skurdi mūsų jaunimo literatūra, norisi minimā knygā plačiau aptarti. Andrius Norimas — nebe naujas vardas knygų lentynoje, ir ne pirmoji tai premija už jo kūrybą. Autorius gali pasididžiuoti net trimis „Dirvos“ novelės konkurso premijomis. Meno pasaulis visomis savo apraiškomis yra giliai jaugės i Andriaus Norimo sielā, — jis taip pat aktorius, dainininkas, žurnalistas, visuomenininkas.

„Be namų“ — tai kiek fantastiškų nuotykių apysaka, ar bent taip atrodytų tik skubiai ir paviršutiniškai knygą perverčiant. Ir skaitysiu dideliu nuopelnu, kad knygos tikroji, gilesnė paskirtis nėra pirštu įkyriai badoma, kad ji nejučiomis įsiliėja i skaitančiojo samonę ir neabejotinai ten palieka pėdsakus. To autorius ir bus siekęs. Knyga skirta jaunimui, kuris, galbūt, vien iš mokyklos suolo kiek apie Lietuvā tēra girdejės, o gal ir visiškai ne, bent apie tokia žilā praeitį, kurioje autorius vysto jauno lietuviuko Jovilo istorijā.

1410 metai... Vytautas Didysis ir jo karūnavimo problemos... Lietuvos krikštas... kaimynai lenkai ir jų tikslai... aršieji žemaičių priešai knyžuočiai...

Apie juos, geriausiu atveju, jaunuolis yra girdejės iš sausų istorijos vadovėlių. Čia toji istorija jam sugrįžta atgal supinta su nuotykiiais, piratais, indėnais, — ir ano meto — Kristupo Kolumbo, šventosios Romos Imperatoriaus Zigmanto, Konstancos bažnytinio suvažiavimo problemomis. Tačiau nepamirškime, tai buvo tas pats metas, kai Žalgirio Mūšis sustabdė germanų tokia užtikrintą ekspansiją i Rytus, apie kuriā ir dabar Vokietijos istorijos vadovėliai sako: „Rytuose žmonės mielai priimdavo daug pranašesnę germanų kultūrā, skleidžiamā Teutonų Ordino“ ir „buvo sustabdyti Samaiten (žemaičių) užsispyrimo, kai tuo tarpu Ryga, Dorpatas, Revalis vystė sveikā, vaikiškā miestėlėnų gyvenimo būdā“. (G. Barraclough „The Origins or Modern Germany“). Prisiskaitęs panašių istorijos vadovėlių mūsų lietuviškas jaunimas gal ir liktų painformuotas tik apie „sveikā ordino gyvenimo būdā“ arba mūsų džiaugsmā priimti „pranašesnę kultūrā“.

Mūsų autoriaus didelė dorybė buvo supinti mums svarbius istorinius faktus su knygos fabula taip, kad knyga neprarastų lengvai skaitomo nuotykių aprašymo charakterio, bet ir nuolat keltų mums rūpimas istorijos padarytas skriaudas, ir primintų jaunam skaitytojui, kad štai kaip seniai žmonės žinojo apie Lietuvā ir jos vadus, ir su jais skaitėsi.

Kita autoriaus dorybė skaitau išvengimā knygā nusėti vien geraiis-blogais charakteriais, kurioje kilnumas ir teisybės jausmas būtų grynai tik lietuviška savybė. Nors ir daug tyros širdies ir teisybės jausmo randame apysakos lietuviškuose personažuose, netrūksta tų jausmų kartais ir pas kitus (kapitonas italas, ispanas Pedro, čigonų tautėlės nariai). Lietuvos nemačiusio, — kaip ir dabartinis išeivijos jaunimas, — Jovilo samprotavimai apie tautybės ir gimimo vietos santykį vykę ir įtikinantys (56 p.). Kalbėdamas jaunai ispanų piratų mergaitei apie religijā, Jovilas įpina i savo kalbā ir senajā lietuvių tikybā su Praamžiu ir Perkūnu, Vilniaus legenda, Kriviu Lizdeika, Kęstučio ir Birutės meile.

Jaunas skaitytojas net nepajus tų gudrių pedagoginių priemonių, kurios taip gerai užmaskuotos lengvoje ir greitai skrendančioje nuotykių apysakoje. Gal kiek problemų gali kilti dėl turtingo autoriaus žodyno, kuris dažnai bus neprieinamas išeivijos vaiko menkam žodžio turui. Bet ir čia reiktų pasisakyti teigiamai. Su šita problema susiduria Amerikos gimnazijų svetimų kalbų mokytojai, kada kalbos mokslo bėgyje norima pristatyti kitų tautų kultūrinės vertybės literatūros formoje. Ar vartoti vertimus, ar su trumpintus ir suprastintus didžiųjų rašytojų veikalus, ar paduoti juos originalioje kūrybos formoje, nežiūrint, kad dauguma žodžių pasiliks nesuprasti? Po ilgų studijų ir ginčų šiuo klausimu buvo prieita išvados, kad kūrybinis momentas negali būti skriaudžiamas kūrėjo pajėgumo sąskaiton, nes nuo to mažėja ir autoriaus žodžio grožis. Kaikurie žodžiai, nors pavieniai ir nebūtų suprasti, bendrame tekste jų reikšmė nujaučiama, jie pamažu pereina i atmintį ir praturtina skaitančiojo žodyną. Todėl ir poetinės priemonės, vartojamos stiliaus vaizdin gumui pakelti, turi būti perduodamos autoriaus aukščiausio pajėgumo viršūnėje. Jei stilius lengvas ir fabula įdomi, jaunas skaitytojas nenumes knygos dėl pasitaikančių jam nesuprantamų žodžių.

Todėl džiaugiamės šita nauja knyga, kurioje autorius su jam charakteringu jaunuliškumu veda jaunā lietuviukā Jovilā per vergų, piratų ir indėnų pasaulį, drauge jam pasakydamas daug ką apie Lietuvā, ko šiaip jis gal ir nebūtų sužinojęs.

SKELBIMAS ATEITININKŲ TARYBOS RINKIMŲ REIKALU

Pasaulio Ateitininkams pranešame, kad Ateitininkų Kongreso metu, rugsėjo 4—6 d.d., Jaunimo Centre, Čikagoje, bus renkama Ateitininkų Taryba.

Tarybos sąrašais rūpinasi Ateitininkų Federacijos Valdžios sudaryta Rinkimų Komisija: Nijolė Balčiūnienė, Vytautas Kliorys, Kazys Ralys.

Rinkimų Komisijos adresas: Nijolė Balčiūnienė, 18712 Arrowhead Ave., Cleveland, Ohio 44119, U. S. A.

Ateitininkų Tarybā sudaro penkioli-

PAVYZDINGAI LIETUVAITEI, JUNGTVIŲ PROGA.

Taip likimas lėmė, kad pažadėto Tau priešvestuvinio pobūvio negalėjau suruošti. Tegu šie keli žodžiai būna Tau dovana, Mieloji Milda, vietoje taip reikalingų moralinės ir materialinės paramų iš draugų, giminių, pažįstamų...

Tu esi viena iš tų, kuriai tikra draugystė ir moralinės vertybės yra daug aukščiau materijos, blizgučių ir nuduoto draugiškumo.

Gyvenai mūsų mieste neilgai, bet daugelis Tave pamilo, gėrbė ir sekė Tavo pavyzdžiu. Susepėjai mokslā baigti, atsakingame darbe mėnesiais kilti ir lietuviškoje veikloje visur gražiai pasireikšti. Ir kai mus palikai, pasigenda Tavęs Ateitininkai, pasigenda Bendruomenė ir kiti. Buvai visur darbšti ir šypsanti. Buvai visuose darbuose kantri, teisinga ir ištikima. Buvai skaisiti, mergaitišku spindėjimu puošė savo aplinkā. Visada buvai kilni lietuvaite, su giedriu žvilgsniu ir atvira širdim saviems žmonėms ir savai Tėvynei — Lietuvai. Buvai tikras džiaugsmas tėveliams ir broliukui.

Būk tokia visados!

Žinau, esi dabar labai laiminga. Dieve duok, kad laimė visada lydėtų Tave ir Tavo pasirinktąjį; ir kad Tavo ir Kęstučio bendri žingsniai per gyvenimą būtų — žmonikumui ir lietuvių tautos laisvei bei gerovei.

Mieloji Milda, ar didžiausioj laimėj, ar vargeliuose, išlik kokia esi! Buvai, pavyzdinga lietuvaite; žinau, kad būsi pavyzdinga lietuvių moteris, žmona, motina.

Tegu Dievas Judu laimina! A. R. Los Angeles, Calif.

ka narių renkamų penkeriems metams.

Ne mažiau kaip penki ateitininkai, turį teisę rinkti atstovus i Kongresā, gali siūlyti dalį ar pilnā kandidatų sąrašā (ne daugiau kaip 15 asmenų). Sąrašē reikia nurodyti kiekvieno kandidato pavardę, vardā, amžių, adresā ir kiek metų yra buvęs ateitininku. Be to, reikia pridėti kiekvieno kandidato raštiškā sutikimą kandidatuoti. Kandidatų sąrašē turi būti pažymėta kuriai at-kų sąjungai ir kuriam padali-

niui kandidatas priklauso ir kandidato adresas. Sąrašą siūlytojai pasirašo.

Kandidatų sąrašai turi būti gauti rinkimų komisijoje ne vėliau kaip 1970 m. rugpjūčio mėn. 5 d.

Visais rinkimų klausimais prašome rašyti Rinkimų Komisijai anksčiau duotu adresu.

Rinkimų Komisija.

• Atsiųsta paminėti

Laiškai Lietuviams — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas; vyr. redaktorius — J. Vaišnys, S.J.; adresas — 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636, U.S.A.; prenumerata metams — \$4.00.

Lietuvių Dienos — mėnesinis iliustruotas lietuvių-anglų kalbomis lietuvių kultūros ir visuomeninio gyvenimo žurnalas; vyr. redaktorius — Bern. Brazdžionis; leidėjas — A. Skirius; adresas — 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029, USA.; prenumerata metams — \$8.

Šaltinis — tikišinės ir tautinės minties žurnalas; leidžia — Sv. Kazimiero S-ga; redaktorius — kun. S. Matulis M.I. C.; adresas — 16, Hound Rd., West Bridgford Nottingham NG2 6AH, England; prenumerata metams — 15 šil. (2 dol.).

Pasaulio Lietuvis — Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos leidinys; redaktorius — Stasys Barzdukas; adresas — 18308 Hiller Ave., Cleveland, Ohio 44119, U. S. A.; prenumerata metams — \$2.

Ateitis — lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas; Moksleivių Ateitininkų Sąjungos leidinys; vyr. redaktorius — Jonas Soliūnas; adresas — 7235 S. Sacramento Avenue, Chicago, Ill. 60629; prenumerata metams — \$5 Amerikoje, kitur \$3.

Moterų Dirva — L. R. K. Moterų Sąjungos leidinys; redaktorė — Mrs. Dale Murray; adresas — 205 Lucide St., South Bend, Ind. 46614, U. S. A.; prenumerata metams — \$2.50 Amerikoje, kitur — \$3.

Skiltis — Vinco Krėvės ir Perkūno draugovių laikraštėlis — leidžiamas Čikagoje.

Pranešėjas — Lietuvių Žurnalistų S-gos centro valdybos neperiodinis biuletenis; red. — V. Alantas; admin. — V. Selenis; tiražas — 350; kaina — 1 dol.

Svietimo Gairės — lietuviškojo ugdymo žurnalas; leidžia — ALB Svetimo Taryba; vyr. redaktorius — Petras Maldeikis; adresas — 7031 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629, U. S. A.; prenumerata metams — \$2.

Liet. Kat. Moterų Organizacijų Pasaulinės Sąjungos žinios — Adresas: LKMOPS žinios, c/o Mrs. A. Radziva-nas, 84—16 110th St. Richmond Hill, N. Y. 11418.

Lietuvos Pajūris — Kanados Mažosios Lietuvos Bičiulių D-jų leidinys; vyr. red. — A. Lymantas; adresas — 5260—10th Ave., Rosemount, Montreal, P. Q., Canada; išeina keturis kartus į metus; prenumerata — \$2.

Vyturėlis — Marquette Parko lituanistinės mokyklos 1970 leidinys; 80 psl. iliustruotas fotografijomis ir mokinių piešiniais; turinyje mokinių kūryba — trumpi apsakymėliai ir poezija.

Pirmieji žingsniai — K. Donelaičio v. lituanistikos mokyklos mokinių laikraštėlis Nr. 5; viršelis — D. Statkutės.

Mūsų Kraitis — moksleivių metraštis 1969—1970 mokslo metai; Kristijono Donelaičio lituanistinių mokyklų leidinys; 97 psl. iliustruotas fotografijomis ir mokinių piešiniais; turinyje — mokinių kūryba.

Skautija — Lietuvių Skautų sąjungos vadovybės biuletenis; redaguoja redakcinis kolektyvas: A. Saulaitis, R. Gudaitienė, Č. Kiliulis; administracijos adresas: K. Šimėnas, 45 Alban str., Dorchester, Mass. 02124, U. S. A.

The Lithuanian Woman — Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Leidinys anglų kalboje; redagavo — B. Novickis; bendradarbis — Irena Banaitis, Maria Noreika; iliustratorius — P. Jurkus; spausdino — Tėvų Pranciškonų spaustuvė Brooklyn, N.Y. 1968 m.; 198 psl.; iliustruota; kaina nepažymėta.

Saleziečių Balsas — iliustruotas žurnalas; leidžia — Lietuviai Saleziečiai; redaktorius — kun. P. Gavėnas, SDB; adresas — Lituani Don Bosco, Via Colonna 2, 00044 Frascati—Roma, Italia.

GARBĖS PRENUMERATOS

Balzekas Museum of Lithuanian Culture, Chicago, Ill., Jaugelienė A. Montreal, P. Quebec, Kriščiokaitienė L., Hartford, Conn., Kronienė E., Dundas Ont., Matulionienė O., Plattsburg, N. Y., Mikonienė M., Cleveland, Ohio. Nemickienė E., Highland, Ind., Valaitienė V. A., Cleveland, Ohio. Venclovienė I., Cleveland, Ohio, Žukienė A., Great Neck, N. Y.

ŽURNALUI AUKOJO:

\$10.00 — Zubrickienė E., Kankakee, Ill.

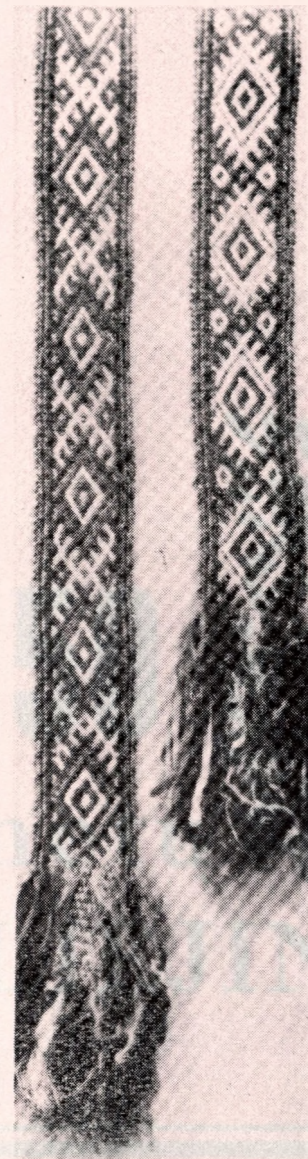
\$5.00 — Vilutienė E., Chicago, Ill.

\$3.00—Agurkienė J., Omaha, Nebr., Jaugelienė A. O. — Montreal, P. Q., Matulionienė O., Plattsburg, N.Y., Surkevičienė O., Philadelphia, Pa.

\$2.00 — Staškevičienė O., Port Colborne, Ont., Vaidilienė D., Toronto, Ont.

\$1.00—Kerelienė M., Chicago, Ill., Laureckienė P., Delhi, Ont., Mikonienė M., Cleveland, Ohio, Neimanienė A., Cleveland, Ohio, Sniulienė V., Dorchester, Mass., Žilvytienė M., Tillsonburg, Ont.

• Tautiniai motyvai

Renkamos žinios apie Telšių vyskupą Vincentą Borisevičių. Numatoma išleisti jo biografiją. Jau surasti leidėjai, mecenatas ir redaktorius. Siunčiamos žinios turi būti pasirašytos ir nurodytas siuntėjo adresas. Kas nepanorės, kad pavardė būtų skelbiama, redakcija neskelbs. Labai pageidaujamos Vysk. V. Borisevičiaus nuotraukos. Visos bus gražintos panaudojus.

Už tokią talką leidėjas ir redaktorius labai dėkoja. Visą medžiagą prašoma siųsti šiuo adresu:

A. Liutkus, B. Žukauskas
6910 So. Fairfield Avenue
Chicago, Illinois 60629 U. S. A.